

Naturtypekartlegging i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder

Ingve Birkeland og Gunnar Kristiansen

Naturtypekartlegging i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder

Ecofact rapport: 178

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Birkeland, B. & Kristiansen, G. 2012. Naturtypekartlegging i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder. Ecofact rapport 178, 49 s.
Nøkkelord:	Furuskog, fjellbjørkeskog, flommarkskog, reinbeite, Navitdalen, Kvænangsbotn, DN Håndbok 13
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-176-2
Oppdragsgiver:	Fylkesmannen i Troms
Prosjektleder hos Ecofact:	Ingve Birkeland
Samarbeidspartnere:	
Prosjektmedarbeidere:	Gunnar Kristiansen
Kvalitetssikret av:	Ingve Birkeland
Forside:	Kjørespor og gamle ved Sarvesskáidi 3,5 km sør for reingjerdet ved Sáiva. Foto: Ingve Birkeland

www.ecofact.no

INNHOOLD

1 FORORD	1
2 SAMMENDRAG	2
3 INNLEDNING	3
4 NATURGRUNNLAGET I KARTLEGGINGSOMRÅDET	5
4.1 TOPOGRAFI OG BIOKLIMATOLOGI	5
4.2 GEOLOGI	7
4.2.1 <i>Berggrunn</i>	7
4.2.2 <i>Løsmasser</i>	9
4.2.3 <i>Menneskelig påvirkning</i>	11
5 METODE	14
5.1 DN HÅNDBOK 13	14
5.2 FELTARBEID	15
6 RESULTATER	16
6.1 NAVITDALEN LANDSKAPSVERNOMRÅDE	16
6.1.1 <i>Skogkledte områder i dalbunnen</i>	16
6.1.2 <i>Lokaliteter med fuktige skogstyper</i>	18
6.1.3 <i>Lokaliteter i fjellet (Alpin sone)</i>	20
6.1.4 <i>Oppsummering, verdifulle naturtyper</i>	20
6.1.5 <i>Rødlistede arter</i>	21
6.2 KVÆNANGSBOTN LANDSKAPSVERNOMRÅDE	22
6.2.1 <i>Gammel barskog</i>	22
6.2.2 <i>Gammel løvskog</i>	22
6.2.3 <i>Flommarkskog</i>	23
6.2.4 <i>Prioriterte naturtyper</i>	23
6.2.5 <i>Rødlistede arter</i>	24
6.3 VIDERE TILTAK	25
6.3.1 <i>Skjøtsel</i>	25
6.3.2 <i>Videre kartlegging</i>	26
7 Kilder	27
8 FAKTA-ARK FOR LOKALITETER PÅ KVÆNANGSBOTN	29
8.1 LOKALITET 1. KVÆNANGSELVA, GAMMEL FURUSKOG	29
8.2 LOKALITET 2. KVÆNANGSELVA-DALSHYTTA, FLOMMARKSKOG	33
8.3 LOKALITET 3. INNENFOR DALSHYTTA, GAMMEL LØVSKOG	36
8.4 LOKALITET 4. SÆTERMOAN, GAMMEL LØVSKOG	39
8.5 LOKALITET 5. NORDBOTNELVA NEDENFOR LOMVATNET, FLOMMARKSSKOG	41
8.6 LOKALITET 6. SKOGLI VEST FOR LOMVATNET, BLANDINGSSKOG MED GAMMEL FURU	44
8.7 LOKALITET 7. SÆTERMOAN, GAMMEL FURUSKOG	48

1 FORORD

Ecofact fikk i 2011 oppdraget med å kartlegge naturtyper i landskapsvernområdene Navitdalen og Kvænangsbotn i Kvænangen kommune, Nord-Troms. Oppdragsgiver var Fylkesmannen i Troms. Kartleggingen skulle foregå i henhold til DN Håndbok nr. 13 og rapporteres ferdig våren 2012.

Feltarbeid ble utført i september 2011 av Gunnar Kristiansen og Ingve Birkeland.

Tromsø
29. april 2012

Ingve Birkeland

2 SAMMENDRAG

Navitdalen og Kvænangsbøtn ligger i indre deler av Kvænangsfjorden, Nord-Troms og er vernet som landskapsvernområder. Navitdalen er et kjerneområde for reindriften og det er en del kjørespor og faste installasjoner som hytter og skilleggerder. Kartleggingen fokuserte i stor grad på å kartlegge skogområder i dalbunnen med spesielt fokus på fuktige skogtyper. Vegetasjonen i dalen er betydelig påvirket av langvarig reinbeite og reindrift i området. Fjellområdene er i liten grad kartlagt. Tidligere kartlegginger og vurderinger samt stor grad av basefattige bergarter gjør at det er lite potensiale for verdifulle naturtyper i dette området. Kun i noen få avgrensede fjellområder er det tidligere påvist vegetasjon som indikerer en mer baserik bergart. Dette gjelder ved foten av Meastogáisá, og i områdene ved Sarvvesgorsa, Goneldatvárrí og Njallavárrí. I Navitdalen landskapsvernområde førte ikke kartleggingen til noen avgrensing av verdifulle naturtypelokaliteter.

Kvænangsbøtn landskapsvernområde har varierte skogtyper med blant annet furuskogsområder med naturskogspreg og flommarksarealer langs Nordbotnelva og Kvænangselva. Det er avgrenset syv naturtypelokaliteter med skog i Kvænangsbøtn. En lokalitet med furuskog har stor verdi mens to flommarksskoglokaliteter var regionalt verdifulle. To lokaliteter med innslag av furu hadde lokal verdi på grunn av noe begrenset areal og hogstpåvirkning. Det er i tillegg avgrenset to lokaliteter med stort innslag av osp. Disse er ennå noe unge, men vil på sikt kunne utvikle seg mot naturskog med høy verdi. Arealene i de østlige deler av verneområdet og fjellområdene er i liten grad kartlagt, men tidligere kartlegginger og vurderinger samt hovedsaklig basefattige bergarter gjør at det er lite potensiale for viktige naturtyper i dette området. Enkelte arealer i de bratteste delene av liene er også i liten grad kartlagt, men kart og visuelle observasjoner tyder ikke på at disse er spesielt interessante med mye bart fjell. Det er viktig å utarbeide forvaltningsmål og forvaltningsplaner for de meste verdifulle skogsarealene innenfor verneområdet for å beskytte disse verdiene i forhold til hogst.

Kartleggingen har vært utført i henhold til metodikken i DN håndbok 13 for å kunne innpasses i dagens forvaltningssystem

3 INNLEDNING

Navitdalen og Kvænangsbøtn landskapsområder ligger i de indre deler av Kvænangsfjorden i Nord-Troms. Kvænangsbøtn landskapsvernområde og Navitdalen landskapsvernområde ble opprettet i 2011 med hjemmel i naturmangfoldloven. I verneforskriftenes § 1 er verneformålene for begge landskapsvernområdene formulert:

” (...) å ta vare på et natur- og kulturlandskap i et dalføre med variert og særpreget skog-, fjell- og vassdragsnatur, som er lite berørt av tekniske inngrep og som skaper identitet for kvensk og samisk kultur.

Videre er formålet å:

- *ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer*
- *ta vare på særpreget og vakker vassdragsnatur*
- *ta vare på særpreget flora og fauna*
- *ta vare på landskapselement og kulturminner som vitner om samisk reindrift og sjøsamisk og kvensk bruk av området.*

Naturverdiene i landskapsvernområdene er kartlagt tidligere i forbindelse med utredningen av vernet og gjennom den kartleggingen av verneområder på statens grunn.

En registrering av gaissakattefot (*Antennaria nordageniana*) fra Navitdalen, ble samlet av Mejland i 1936 (Rune & Rønning 1956). Dette er det eneste kjente funnet av denne rødlistede arten i Troms (jfr. Rune & Rønning 1956, Engelskjøn & Skifte 1995). Arten er kategorisert som sårbar, VU (Kålås med fler 2010). I følge Engelskjøn & Skifte (1995) ble kollektet samlet på østsiden av de indre delene av Navitdalen mellom 600 og 700 m o.h. i området ved fjellet Vuostarášša. En betydelig mengde herbariekollekter ved Tromsø Museum viser at Mejland også samlet lav i flere områder av Navitdalen. Det er ingen sjeldne eller truede arter i dette materialet, men trivielle arter vanlige for regionen.

Utover funnet av gaissakattefot, er det ingen funn av spesielt sjeldne planter, men flere mindre vanlige planter som grannsildre, grynsildre og lodnemyrklegg. Myrdene Anderson har levert tre innsamlinger av karplanter fra Navitdalen som er konserverte ved Tromsø Museum.

I forbindelse med utredningen av vernet gjennomførte Jarle Bjerke (NINA) en naturtype- og vegetasjonskartlegging både i verneområdet og i områder som falt utenfor verneområdet (Bjerke, J. Et al 2004). I noen begrensede områder ble det tatt komplette artslistene for karplanter. I tillegg ble det gjennomført en god del registreringer av lav, spesielt busk- og bladlav, på stein og jord.

Oppdraget omfattet i utgangspunkt hele arealet i begge landskapsvernområdene men med en del presiseringer og unntak:

I Kvænangsbøtn landskapsvernområde skulle ikke de sørvestlige delene som grenser mot Njemenjaikojohka kartlegges. De delene av landskapsvernområdet dette gjelder er allerede beskrevet i BioFokus-rapport 2008-2 side 111-117 (kjerneområdene 1, 6 og 7).

Ut over dette skulle følgende delområder prioriteres:

1. Skogområdene nord for Storfossen i Kvænangsbøtn landskapsvernområde.
2. Skogkledte arealer og dalbunnen i Navitdalen landskapsvernområde nord for en rett linje mellom Cearpmatgáisa høyde 1010 m o. h. (34WEC 261 322) og høydepunkt 694 m o. h. sør for Sarvvesgorsa (34WEC 319 316)
  - Øvrige skogkledte arealer i Kvænangsbøtn landskapsvernområde
  - Øvrige skogkledte områder i Navitdalen landskapsvernområde
  - Fjellområdene i Navitdalen landskapsvernområde
  - Fjellområdene i Kvænangsbøtn landskapsvernområde

Kartleggingen skulle spesifikt kartfeste:

- Lokalteter med fuktige skogtyper
- Lokalteter i skog som kan karakteriseres som urskog
- Lokalteter med truede vegetasjonstyper
- Lokalteter med rødlistearter

Kartleggingen skulle ta utgangspunkt i:

- Oppdragsmelding 859, NINA 2005
- BioFokus-rapport 2008-2 side 111-117
- Metodikken i DN håndbok nr. 13 (rev 2007).

4 NATURGRUNNLAGET I KARTLEGGINGSOMRÅDET

4.1 Topografi og bioklimatologi

I denne delen av landet er den klimatiske gradienten fra kyst til innland temmelig markant, og følger Kvænangsfjordens retning (Moen 1998). Navitdalen og Kvænangsbøtn ligger i en overgangsseksjon mellom de oseaniske og kontinentale seksjonene. Denne seksjonen kjennetegnes ved at plantelivet preges av østlige trekk, men ved at svake vestlige innslag forekommer (Moen 1998). Bærlyngskog og rikt innslag av lav i heivegetasjonen er typisk for denne seksjonen. Kvænangsbøtn har også utfra nedbørsdata en blanding mellom et kontinentalt og oseanisk klima.

Dalførene i Navitdalen og Kvænangsbøtn ligger i nordboreal vegetasjonssone mens de omkringliggende fjellområdene ligger i alpine soner. Den nederste delen av verneområdet i Kvænangsbøtn ligger i nordboreal til mellomboreal sone som kjennetegnes av store barskogområder, samt gråor-heggeskog med enkelte varmekjære arter. Arealet over skoggrensen ligger i de alpine vegetasjonssonene (lavalpine, mellomalpine og høyalpine soner).

Navitdalen er over to mil lang og strekker seg i en nord/sør retning. I dalbunnen renner Navitjohka rolig i store deler av verneområdet.

Landskapet i Kvænangsbøtn er flatt ned mot fjordbøtn, og kupert innover fra omtrent 60 m o. h. Det stiger bratt mot 800 m o. h i de indre fjellområdene. Det er tre elver som dominerer landskapet; Nordbotnelva, Kvænangselva og Njemenjaikojohka.

Nordbotnelva kommer fra Lomvatnet nordvest i verneområdet og drenerer fjellområdet som ligger i høydelaget 500-600 m o. h med fjellvidder og mange vatn. Elva ned mot Kvænangsbøtn har sitt løp gjennom en dal på 200 m o. h og munner ut på slettelandskapet ned mot sjøen etter et fall gjennom ei kort elvekløft. Dalgangen er karakterisert ved en rekke småelver som utgjør dreneringsnett fra øst og har utviklet dype V-daler i fjellssidene. Mot hovedelva har disse bygget opp store vifter av grove løsmasser.

Kvænangselva utgjør det sentrale feltet i Kvænangsbøtn landskapsvernområde, og drenerer de vide fjellområdene øst og sørøst i verneområdet. Fjellområdene ligger i høydelagene 600-700 m o. h med nakne vidder og mange vatn. Sideelvene over 200 m o. h har flere steder utviklet canyonformer i det rolige viddelandskapet. Mot havet i nordvest faller vassdraget ut i en markert dalgang som nederst er oppfylt av kvartære løsmasser. I de nedre deler har elva skåret seg gjennom bergrygger, og delvis dannet rette vegger langs elva. Innover er det også flate partier langs elva på løsmasseavsetninger der det finnes store flommarksarealer.

Njemenjaikojohka tangerer verneområdet sørvest, og er ei elv som hovedsakelig renner i en trang v-dal og canyon omgitt av at sterkt kupert terreng. De nedre deler av vassdragene er flate og dekket av bre- og fluviale avsetninger med furu og bjørkemoer.

Innover blir dalene mer markante omgitt av koller og knauser. Landskapet er meget inntryktsterkt med stor variasjon i terrengformer, vegetasjonsutforming og vann og vassdrag. De nedre deler er skogkledd med små myrpartier, koller og knauser innimellom. Bjørk dominerer på elveavsetningene mens furua i større grad finnes på moene og åsryggene. Storparten av de skogkledd arealene har lav bonitet. De indre delene som utgjør mesteparten av arealet til verneområdet er næringsfattig, treløs fjellhei med spredt vegetasjonsdekke.

Figur 1. Landskapsvernområdenes regionale beliggenhet i indre deler av Kvænangen. Innfelt viser vegetasjonsseksjonene svakt oseanisk (blått), overgangsseksjon (lys blått), og svakt kontinental seksjon (hvitt) i henhold til Moen (1998). Navitdalen og Kvænangsbotn ligger i begge i overgangsseksjon.

Figur 2. Oversikt over landskapsvernområdene Navitdalen og Kvænangsbotn.

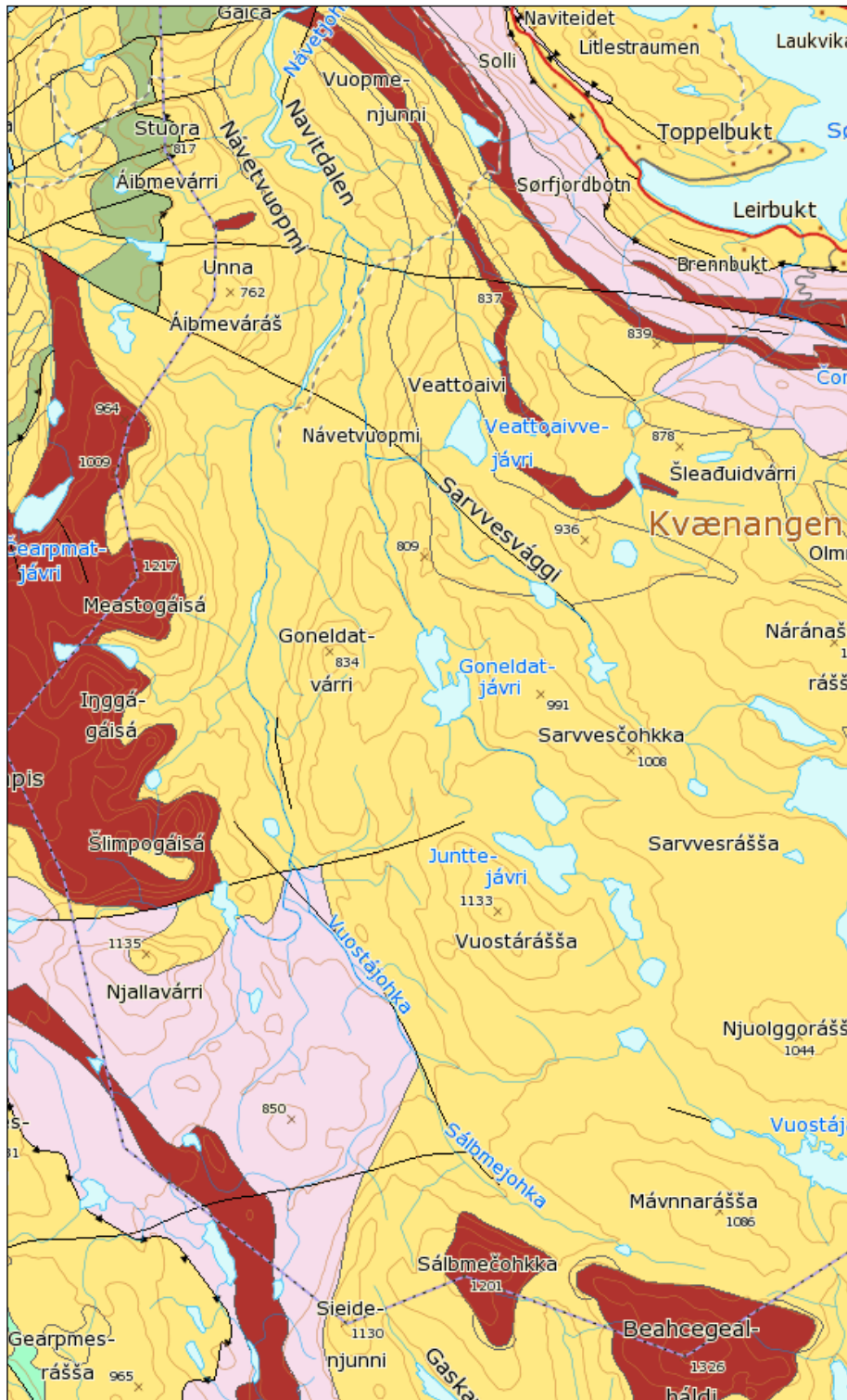
4.2 Geologi

4.2.1 Berggrunn

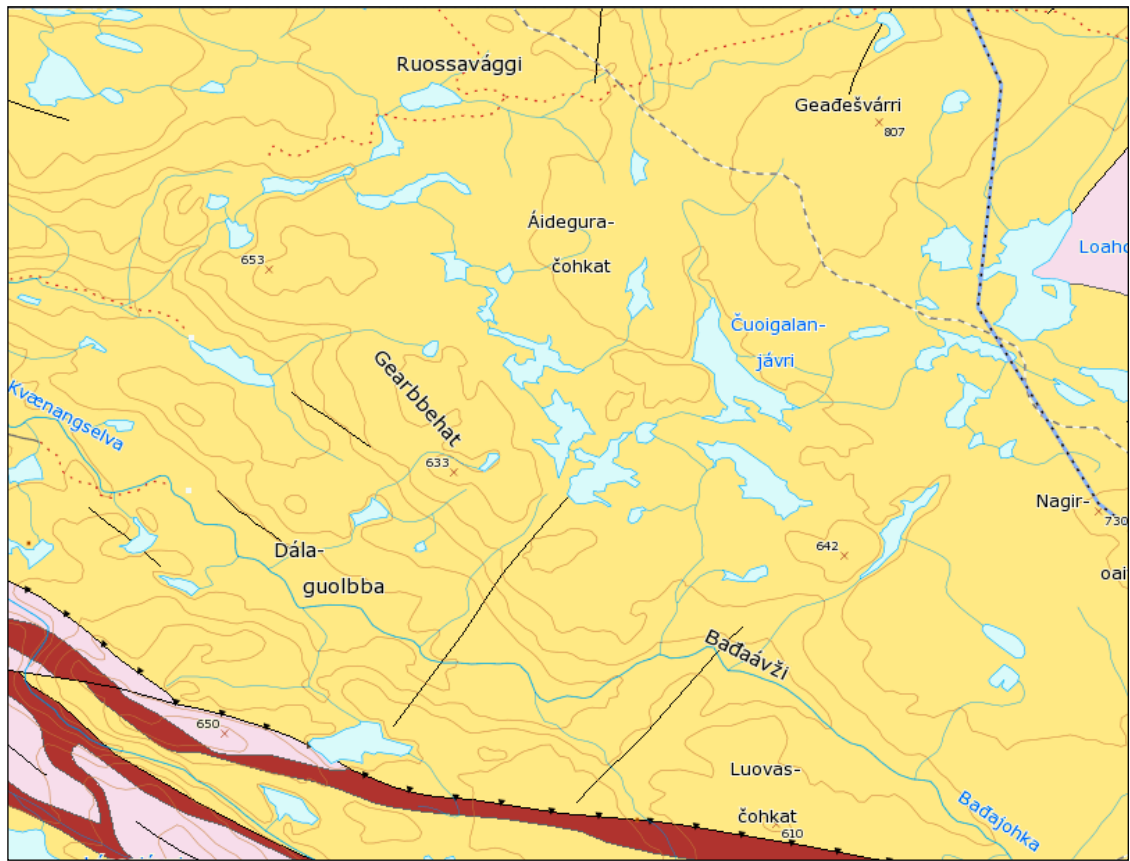
I Kvænangsbotn består berggrunnen i hovedsak av meta-arkose, stedvis med kvartsittlag. Meta-arkose er en sedimentær sandstein med høyt innhold av feltspat. Bergarten avgir lite ioner til jordvæsken og begünstiger derfor ikke basekrevende vegetasjonstyper. I de vestligste grenseområdene er andre bergarter mer framtreddende. Meta-arkose dekker også store deler av det verneområdet i Navitdalen, spesielt i de sørligste (indre) partiene, men også langs fjellkjeden i vest, samt langs østsiden av dalen, og der i blanding med granatglimmerskifer. I Navitdalen dukker gneisbergartene opp i de nordligste (ytre) delene og i det sørligste området sør for Njallavárri. Hovedsakelig er det granodiorittisk gneis med amfibolittbånd og pegmatittganger, samt amfibolittisk gneis med hornblendeskifer, grovkornet granatglimmerskifer, metagabbro og ultramafiske bergarter. Slike mørke gneiser kan avgi ioner til jordvæsken og dermed gi grunnlag for noe mer basekrevende vegetasjon, men må likevel karakteriseres som ganske bestandig og gir oftest basefattig substrat. I Kvænangsbotn finner vi også denne berggrunnen i et tynt belte som inkluderer Halsfjellet (Čeabetčearru).

Fjellkjeden i vestlige deler av verneområde i Navitdalen har også mindre partier av andre bergarter. Fjellet Meastogáisa er bygd opp av ren gabbro, mens Geitfjelltinden (Gaiccavarri) har dekke av mylonittisk, granatførende gneis med amfibolitt

(metagabbro). Dette er også for en stor del mørke silikatbergarter som stedvis kan gi noe basevirkning og gunstigere mineralnæringsforhold. Spesielt gjelder det i forbindelse med forvitring av gabbro.

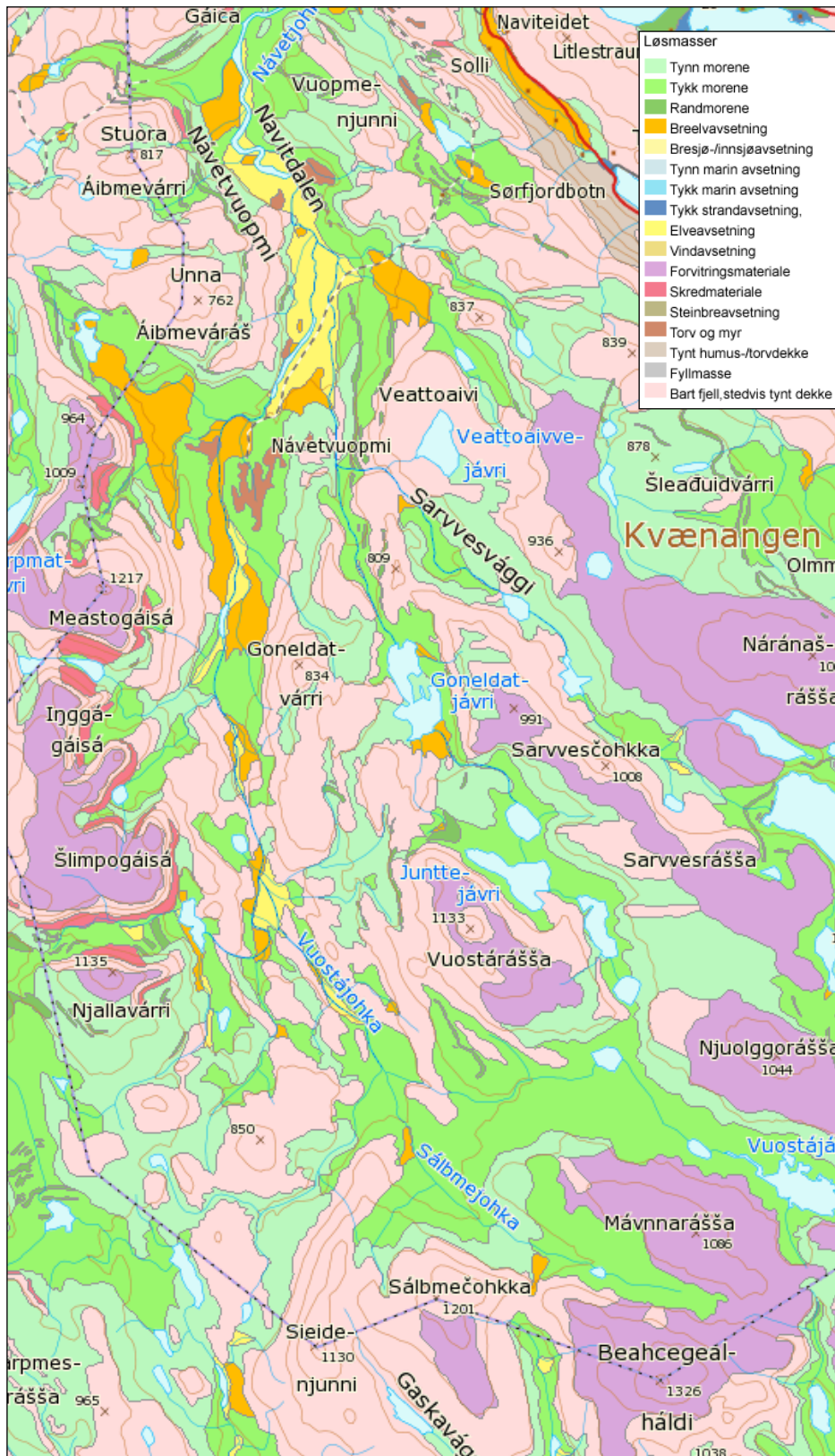
Figur 3. Berggrunnsgeologien i Navitdalen landskapsvernområde består i hovedsak av metasandstein og glimmerskifer med Meta-arkose stedvis med kvartsittlag (gul farge). I de indre delene er det noen områder med gabbro (rød). Kilde: Norges geologiske undersøkelser.

Figur 4. Berggrunnsgeologien Kvænangsbøtn består i hovedsak av metasandstein og glimmerskifer med meta-arkose stedvis med kvartsittlag (gul farge). I et tynt belte som inkluderer Halsfjellet (Čeabetčearru) er det metagabbro (rødbrun). Kilde: Norges geologiske undersøkelser.

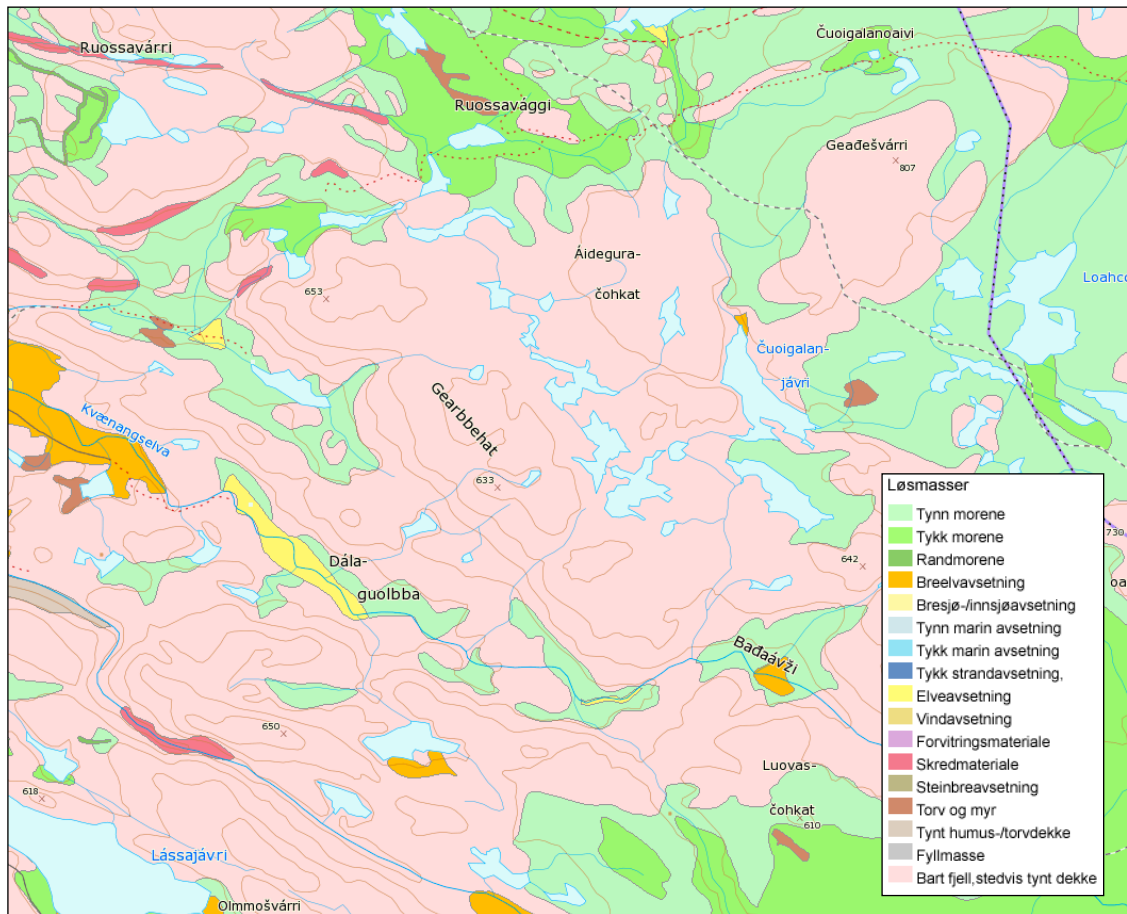
4.2.2 Løsmasser

Løsmassene i verneområdene er vesentlig morenemateriale avsatt i forbindelse med nedsmelting av isbreene etter siste istid. Noe er også avsatt av smeltevannselver som har spylt massene ut fra isen. I Navitdalen finnes mange israndsavsetninger, mens det i lågfjellsområdet på østsiden av Kvænangsdalen er registrert drumliner (grusrygger dannet under en isbre i bevegelse). Eskere finnes øverst i Navitdalen og sør i Kvænangsbøtn.

Figur 5. Løsmassene i Navitdalen består av moreneavsetninger med varierende tykkelser (grønn), tynt torv/humusdekke (brungrått), rand-morene (grønt), og bart fjell (rosa). Sistnevnte områder kan ha et lag av organisk materiale og være vegetasjonsdekket.

I Kvænangsbøtnen er det hovedsakelig et tynt og noe usammenhengende morenemateriale i terrenget opp mot dalbunnen. Kvænangselva har akkumulert løsmateriale i nedre del og der dalen vider seg ut mot fjorden er dalbunnen oppfylt av betydelige kvartære løsmasser. I dette materialet har elva stedvis skåret seg ned. Det er dannet et betydelig deltaområde ved utløpene av elvene i Kvænangsbøtn.

Figur 6. Løsmassene i Kvænangsbøtn består i breelvavsetninger (oransje), elveavsetninger (gul), tynne moreneavsetninger (grønt), og bart fjell (rosa). Sistnevnte områder kan ha et lag av organisk materiale og være vegetasjonsdekket. Kilde: Norges Geologiske undersøkelser.

Vegetasjonen er relativt frodig på elveavsetningene langs vassdragene. På de områdene der løsmasselagene er tynne eller fraværende er det den lokale berggrunnen som har størst innvirkning på floraen med en fattigere flora.

4.2.3 Menneskelig påvirkning

I Kvænangsbøtn er det et reingjerde som går inn langs dalbunnen og til fjells, og det er etablert kjøreløype for motorsykler som går langs med gjerdet. I det meste av dalen finnes det spor etter gammel plukkhogst og på sørsiden av Kvænangselva går det en skogsbilvei et stykke inn i verneområdet. Skogene i Kvænangsbøtn har vært høstet siden tidlig på 1800-tallet. Hele området er påvirket av tidligere hogst. Tømmeret ble uttransportert på Kvænangselva helt fra Storfossen. Området bærer generelt preg av uttak av røtter til tjæremilebrenningen og uttak av dødt virke. Det var mange

tjæremiler i drift i området og det har tidligere vært levert tømmer til oppgangssag i Navitdalen og senere sagbruk i Kvænangsbotn. Sagbruket har i liten grad vært i drift de senere årene. Foruten uttak av tømmer og brennved har området også vært viktig for utmarksslått og beite. Innenfor området har det i de siste 20-30 årene vært liten avvirkning.

I Kvænangsbotn landskapsvernområde finnes det noen turstier samt noen få hytter og gammer innenfor verneområdet. Det er noen spor etter gamle slåttemarken i dalen, men disse er i stor grad gjengrodd.

Like nedenfor vernegrensen i Navitdalen krysser det to parallelle kraftlinjer (132 kV). Fávrosorda reinbeitedistrikt har et merkeanlegg med flere gjerder ved Sáiva, midt i dalen. I tilknytning til merkeanlegget ligger flere driftshytter, gammer, hugde trær, ringbarkede trær og selvsagt selve reingjerdet (se Fig 7, 8 og forsidebilde). Spor etter menneskelig aktivitet avtar lengre inn i dalen, men kjørespor finnes innover hele dalen. Ved Sáiva går det også et sperregjerde på tvers av Navitdalen. Det mest brukte kjøresporet i dalen er adkomsten fra Naviteidet over Sahppevarri til Sáiva.

Hele Navitdalen er preget av betydelig beite fra tamrein og vegetasjonsutformingene i dalen kan sies å være til dels formet av beitingen.

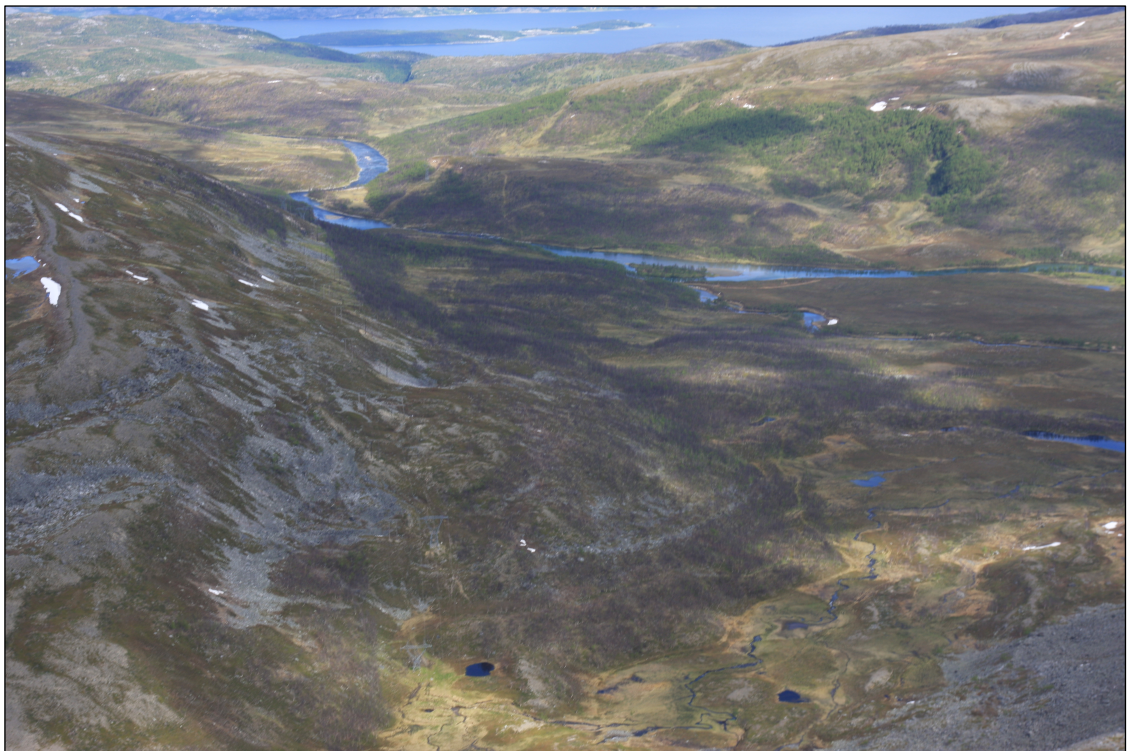

Figur 7. På elvesletten ved Sarvesskáidi ligger kjøresporet godt synlig midt i dalen. Foto: Ingve Birkeland.

Figur 8. Bjørkeskogen i Navit bærer tydelig preg av et høyt beitetrykk av tamrein og finnskjegg som er en beitetolerant gressart dominerer i store områder. I enkelte områder er bjørketrærne ringbarket. Foto: Ingve Birkeland.

Figur 9. Flybilde av nedre del av verneområdet fra juli 2008. Bildet viser at deler av skogen er angrepet av bjørkemåler. Kraffilinjene med ryddegatene er et markant brudd på landskapsbildet. Foto: Ingve Birkeland.

5 METODE

5.1 DN håndbok 13

Publikasjonen kjent som DN håndbok nr. 13 "Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold" ble første gang publisert i 1999. Håndbokas viktigste element er trolig utvelgelsen og beskrivelsen av et antall naturtyper som blir ansett som verdifulle, og dermed skal avgrensnes og kartlegges. Det er arbeidet med å påvise, avgrense og beskrive forekomster av disse naturtypene som refereres til som kartlegging av naturtyper i de fleste sammenhenger. I håndboka blir de utvalgte naturtypene omtalt i en rekke fakta-ark, og det blir beskrevet ulike utforminger og hvordan verdisetting skal gjøres. De mer verdifulle områdene blir betegnet som "Svært viktige" (verdi A), og har såkalt nasjonal verdi. Utforminger med status "Viktig" (verdi B) har regional verdi. Det er også en tredje klasse av utforminger med lokal verdi (verdi C). Områder med verdi A eller B får en forvaltningsstatus som gjør at det må tas visse hensyn i henhold til lovverket. For eksempel kan det normalt kun gis midler til skjøtsel av kulturlandskap hvis arealene er verdisatt som A- eller B-områder.

I 2006 ble DN-håndbok 13 revidert, og tre nye naturtyper er beskrevet som verdifulle, og det er da totalt definert 57 ulike verdifulle naturtyper. Denne utgaven ble igjen justert noe i 2007 i forbindelse med at det ble publisert en ny rødliste i 2006. Det var derfor nødvendig å implementere den, og samtidig ble det gjort mindre justeringer. Det er den siste utgaven med justeringene fra 2007 som er lagt til grunn for denne kartleggingen.

Det er også under utarbeidelse en tredje utgave av DN håndbok 13. Denne vil etter alt å dømme bli sterkt revidert i forhold til 2. utgave. Det er de siste årene lansert et helt nytt klassifiseringssystem for naturtyper, "Naturtyper i Norge – NiN" (Halvorsen m. fl. 2009). I 2011 kom det også en rødliste for naturtyper basert på NiN-systemet (Lindgaard og Henriksen 2011). Tredje utgave av håndbok 13 vil implementere NiN-systemene og rødlista for naturtyper.

5.2 Feltarbeid

Feltarbeidet i Navitdalen og Kvænangsbotn ble utført parallelt den 8-11 september av henholdsvis Ingve Birkeland og Gunnar Kristiansen. Under feltkartleggingen ble det prioritert å oppsøke skoglokaliteter og fuktige områder i dalbunnen av Navitdalen og Kvænangsbotn (Fig 9).

Feltarbeidet har fokusert på å avgrense lokaliteter med potensial for stort arts mangfold og forekomst av sjeldne arter eller rødlistearter. Dette ble blant annet gjennomført ved å kartlegge mengden og fordelingen av død-ved habitater vurdert opp mot skogens alder og fordeling av levende trær og synlige spor etter uttak av virke. Rødlistearter eller signalarter av treboende sopp og lav som kan være knyttet til skog med kontinuitet ble prioritert kartlagt mer i detalj. Aktuelle habitater som læger og gadd av ulik råtegrad, dimensjon og utforming har vært gjennomført. Barksopp og enkelte resupinate kjuker som ikke lot seg bestemme i felt har vært samlet inn for senere bestemmelser ved hjelp av lupe eller mikroskop. Vanskelig bestemt materiale har blitt konfirmert av eksperter.

Figur 10. Lilla strek viser befaringsrutene i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder.

6 RESULTATER

6.1 Navitdalen landskapsvernområde

6.1.1 Skogkledte områder i dalbunnen

Navitdalen har som nevnt blitt brukt til reinbeite over lang tid og dette har formet vegetasjonsutformingene i området. Feltsjiktet i skogen har dominans av gress som sølvbunke, finnskjegg, engrapp, skogrørkvein, fjellgulaks, smyle og noe smårørkvein. Det er også urter som skogstorkenebb, ballblom, engsoleie og følblom. I enkelte partier er det innslag med lyngarter som krekling, blåbær og på noe fuktigere steder også blokkebær. Lave einerbusker vokser også spredt. Denne skogen kan klassifiseres som naturtypen «beiteskog» som i henhold til DN s håndbok nr 13 skal avgrenses i henhold til metodikken beskrevet der. Naturtypene beiteskog er i hovedsak knyttet til det vi tradisjonell karakteriserer som kulturlandskap og som det i NIN-systemet karakteriseres som kulturmark. Hvorvidt reinbeitepreget naturmark skal klassifiseres inn under de prioriterte naturtypene er mer uklart. Vår vurdering er at skogområdene i Navitalen ikke gis verdi som en prioritert naturtype, da langvarig beite av rein trolig ikke gir potensiale for de samme typiske beitemarksartene av sopp og lav som er knyttet til beiteskog generert av for eksempel storfe. Dette er imidlertid dårlig dokumentert, og det kan argumenteres for at beiteskog formet av rein som landskapselement er like verdifull som annen beiteskog.

Generelt beiter reinen over store områder og beitepåvirkningen blir dermed mindre tydelig enn ved tradisjonelt husdyrbeite, vel å merke så lenge beitetrykket ikke er for hardt. Så lenge reinen har nok å beite på, er den kresen i valget av beiteplanter. I områder hvor reinen oppholder seg i lengre perioder og hvor beitetrykket er større, beiter reinen gjerne unge skudd av bjørk og vier og kan dermed over tid danne og opprettholde treløse landskap. Da reinbeite kan hindre foryngelse av skogen, kan hard reinbeiting føre til avskoging av store områder, spesielt etter målerangrep av fjellbjørkeskogen. Bjørkeskogen i Navitdalen er flere ganger angrepet av bjørkemåler og effekten av dette sammen med reinbeiting ses tydelig ved at det er dannet flere åpne enger i skoglandskapet (Fig. 11 og 12).

Figur 11. Parti av bjørkeskogen i Navitdalen. Foto: Ingve Birkeland.

Figur 12. Åpent parti i skogen hvor en stor andel av bjørk som tidligere har vært angrepet av bjørkemåler har blitt blåst ned. Feltsjiktet domineres av finnskjegg med spredte forekomster av einer. Foto: Ingve Birkeland.

6.1.2 Lokalteter med fuktige skogstyper

I randsonen til myrområdene og i flomsonen til elvene er det en mer fuktig skogstype. Navetjohka renner i store deler gjennom en elveslette med flere flomløp fra elva. Elva har transportert og lagt igjen næringsrike sedimenter gjennom årenes løp og gjort disse områdene mer næringsrike enn omkringliggende områder. I disse områder vokser det høyere gressarter som skogrørkvein, finnmarkrørkvein, småkvein og sølvbunke (Fig. 13). Det ble i tillegg registrert noe sopp i disse områdene, blant annet skjør vokssopp som det kun foreligger to registreringer av i Troms på artskart i artsdatabanken (Fig 14). Da det er lite registreringer av vokssopp generelt i Troms er det vanskelig å vurdere hvorvidt soppen er regionalt sjelden. Arten er noe betinget av beiting og indikerer at lokaliteten er en beiteskog.

Figur 13. Fuktig bjørkeskog i et flomløp til Navitjohka dominert av gressarter som finnmarkrørkvein, smårørkvein, sølvbunke og skogrørkvein. Foto: Ingve Birkeland.

Figur 14. Skjør vokssopp (*Hygrocybe ceracea*) ble registrert i et av de fuktige flomløpene til Navitjohka.
Foto: Ingve Birkeland.

Langs elva og i noen av de avsnørte flomløpene er det dannet vannkantvegetasjon med starrbelter bestående av blant annet elvesnelle, nordlandstarr, flaskestarr og sennegrass (Fig 11). I elva og noen småvann ble det registret fjellpestrot, fjellpiggnopp, hesterumpe, flotgras, bukkeblad og myrhatt. Ingen av utformingene ble vurdert å ha verdi som prioritert naturtype.

Figur 15. Skogen langs Navitjohka avgrensnes i noen partier av starrbelter med flaskestrarr, nordlandsstarr og sennegrass. Foto: Ingve Birkeland.

6.1.3 Lokalteter i fjellet (Alpin sone)

Tregrensa i Navitdalen går i enkelte vestvendte skråninger ved 600-620 m o.h. I de østvendte og nordøstvendte skråningene er den noe lavere, ned til i 420 m o.h. noen steder. Kun enkelte områder over tregrensa ble kartlagt i 2012. Over skoggrensa i området er det mest rabbe- og lesidevegetasjon. På de basefattige tørre bergene som dominerer er det mye rabbesiv, geitsvingel, sauesvingel, greplyng, og dvergbjørk. Fjellkrekling er også vanlig, og blir viktigere i områder som er mindre eksponert. På noen rabber ble det registrert noen basekrevende arter slik som reinrose, sotstarr, gulsildre og rynkevier. Naturtypen kan i henhold til DN-håndbok 13 defineres som kalkrike områder i fjellet. Håndboka sier derimot at der områder dekker store areal, spesielt i Nord-Norge, bør bare de mest verdifulle områdene tas med. De kartlagte områdene er ikke spesielt verdifulle og avgrensnes derfor ikke som en prioritert naturtype. Ellers har området mange områder med nær vegetasjonsløs blokkmark som i mange av rasmarekene i dalsiden. I disse områdene er det snøleieutforminger hvor det ble registrert issoleie, fjellskrinneblomst, fjellveronika, polarkarse, fjellsyre og snøsøte.

6.1.4 Oppsummering, verdifulle naturtyper

I henhold til Fylkesmannens prioriteringer fokuserte vi på de skogkledte arealene og dalbunnen i Navitdalen under kartleggingen. Kun enkelte fjellpartier ble kartlagt. Det ble ikke påvist noen verdifulle naturtyper under kartleggingen. Skogarealene har

trivielle utforminger som anses vanlige for landsdelen. I tillegg er vegetasjonen i Navitdalen betydelig påvirket av beiting av tamrein. Noen områder har betydelig med vindfelte bjørketrær samt skredrenner med en del læger i. I tillegg er det mye død ved i form av læger og gadd på grunn av bjørkemålerangepene. Denne er hovedsakelig lite nedbrutt, det samme gjelder i rasområdene. Områdene har potensiale for vedboende sopp på sikt og har også i dag noe verdi i denne sammenheng. Det ble hyppig registrert vanlige arter som ildkjuker (*Phellinus* sp.), knuskkjuka (*Fomes fomentarius*), knivkjuka (*Piptoporus betulinus* og raggkjuka (*Trametes hirsuta*). Det ble også registrert noen litt mer krevende arter som labyrintkjuka (*Cerrena unicolor*) og glatt melkekjuka (*Tyromyces chioneus*) kan indikere noe høyere verdi i naturtypesammenheng. I så måte kan noen av disse områdene utvikle seg til å bli verdifulle naturtyper. Likevel er skogen av noe skinnere karakter og ligger opp mot fjellet slik at diversiteten av sopp vil være mindre enn i mer produktiv kontinuitetsskog i lavlandet med innslag av or og selje. Det er tidligere er registrert noen sjeldne og rødlistede karplanter i fjellområdene i Navitdalen knyttet til baserik grunn. Kartlegging av bekkekløfter og fjellområder kan derfor føre til avgrensning av verdifulle naturtyper.

6.1.5 Rødlistede arter

Vi registrerte ingen rødlistede arter under kartleggingen i 2011. Basert på dataene som er tilgjengelig i Artskart (www.artsdatabanken.no) har vi forsøkt å gi en oversikt over alle rødlistede arter i verneområdet i tabell 2. Felles for de seks rødlistede karplantene som tidligere er registrert er at de alle er knyttet til habitater i fjellet. Det mest interessante funnet er gaisakattefot (*Antennaria nordhagenia* - VU) som ble påvist av Yngvar Mejland i 1936. Lappsanger (*Phylloscopus borealis*) har en østlig utbredelse og er registrert flere steder i Kvænangen. Arten er knyttet til nordboreal løvskog.

Det foreligger flere kadaverfunn påvist tatt av gaupe og jerv i Navit landskapsvernområde. Navitdalen er leveområde for begge artene.

Tabell 1. Rødlistede arter i Navit landskapsvernområde.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Status	Lokalisering
Snøgras	<i>Phippsia algida</i>	VU	Navitdalen, Njallavarre
Grannsildre	<i>Micranthes tenuis</i>	NT	Navitdalen, Ciæbneagaissa
Grynsildre	<i>Micranthes foliolosa</i>	NT	Navitdalen, Fjell mellom Navetjok og Sarvesck
Gaisakattefot	<i>Antennaria nordhagenia</i>	VU	Navitdalen, Navetvuobme (Vuovdogorsa)
Snøsoleie	<i>Ranunculus nivalis</i>	VU	Navitdalen og Sietinjude: nær avguden
Kløftstarr	<i>Carex holostoma</i>	NT	Navitdalen, Fjell mellom Navetjok og Sarvesck
Jerv	<i>Gulo gulo</i>	EN	Navitdalen
Gaupe	<i>Lynx lynx</i>	VU	Navitdalen
Lappsanger	<i>Phylloscopus borealis</i>	NT	Navitdalen

6.2 Kvænangsbotn landskapsvernområde

6.2.1 Gammel barskog

Kvænangsbotn har relativt store arealer med furuskog. Disse er generelt preget av hogst og uttak av virke til tjærebrenning. Jo lettere tilgjengelig skogen er i de nedre deler jo mer synes den å være påvirket av uttak av virke. Det er store arealer på furumoene innover dalen med relativt ung bærlyngfuruskog med lite død ved. Her synes uttaket av skog å ha foregått helt til i dag. De største arealene ligger vest for vernegrensen i Kvænangsbotn. Et område inn mot vernegrensen mot Sætermoan har relativt gammel produktiv skog på elveavsetninger som er mindre berørt av hogst i de senere årene. Større læger som er opp til middels nedbrutt forekommer relativt hyppig. Ved uttak av virke til brenningen kan det synes som stokken av og til ble etterlatt mens rota ble tatt ut.

Mange eldre læger som finnes spredt i furuskogen er saget, og kan være rester etter tidligere brenning. Innover knausene og kollene i mer ulendt terreng langs Kvænangselva inn mot Dalhytta er skogen eldre, skinnere og mer åpen. Her finnes mye død ved både i form av tørrgadd og læger. Denne skogen har stor verdi i bevaringssammenheng med mange rødlistefunn av vedboende sopp. Naturskog med denne karakteren er sjeldent i landssammenheng og finnes i Troms ellers bare i Ånderdalen, Dividalen og Reisadalen. Innenfor Sætermoen og oppover dalføret langs Nordbotnelva er det spredt med furuskog i blanding med bjørk. Denne skogen kan være mer påvirket av uttak av virke, men har også en god del død ved av furu og vil kunne utvikle seg til mer naturskog på sikt.

Biofokus og NINAs tidligere kartlegging beskriver områdene langs Njemenjaikojohka. Her er det spredt med furuskog i de sørvendte liene som delvis har kontinuitetspreg i de bratteste delene og mest utilgjengelige områdene. Ellers er det ulike løvskogstyper som dominerer i dette området.

6.2.2 Gammel løvskog

I Kvænangsbotn dominerer løvskog i lisdene og opp mot fjellet. Det finnes spredt med gammel løvskog i lisdene med ulike utforminger. I den vestvendte lia ovenfor Dalhytta inngår denne i en mosaikk med ulike treslag som ospenholt, osp, rogn og selje. Det forekommer jevnt med død ved, ofte med store dimensjoner og hogstpåvirkningen er moderat. Storstammet furu er innblandet. Vegetasjonstypene veksler mellom storbregne-høgstaudeskog i de nedre deler og langs bekkedrag. I de skinneste og øverste delen forekommer lyngdominert skog mens småbregneskog med lågurter forekommer spredt ned mot dalbunnen.

Innenfor Sætermoan forekommer det ospenholt i blanding mellom frisk lyngmark og småbregneskog. I lisdene, spesielt i de sørvendte skråningene, her er det frodigere løvskog på små arealer med blanding avorstammet bjørk, or og selje. Skogen har dels kontinuitetspreg med til dels mye død ved. Langs Nordbotnelva nedenfor

Lomvatnet forekommer storstammet engbjørkeskog av dels storbregneutforming og dels høgstaudeutforming. I den sørvendte lia er det en blanding av bjørk og furuskog på lyngrik mark. Dette området er noe berørt av hogst men har også arealer med delvis kontinuitetspreg med noe død ved

6.2.3 Flommarksskog

Flommarksskog forekommer et stykke opp langs Kvænangselva på store arealer. Dette gjelder særlig langs vassdraget på østsiden ovenfor Dalhytta og langs Nordbotnelva nedenfor Lomvatnet. Flommarksskogen er dels av mellomboreal utforming med dominans av strutseving og høgstaude. Langs flommløp forekommer mer kildevegetasjon. Langs Kvænangselva er treslagssammensetningen blandet med storstammet bjørk på de høyeste nivåene av elveslettene mens de lavere delene i forsengkninger, langs flommløp og nærmest elva har dominans med storstammet or. Det er jevnt over mye død ved innenfor disse arealene. Langs Nordbotnelva er det storstammet bjørk som dominerer sammen med meget storvokst selje langs sideløp og flommløp med innslag av or og rogn. Også her er det frodig høgstaudeutforming med strutseving der selja dominerer mens bjørkeskogen har mer storbregneutforming med høgstaude. Skogen har kontinuitetspreg med mye død ved. All flommarksskog er verdifulle naturtyper og utformingen er noe av den nordligste som forekommer i landet

6.2.4 Prioriterte naturtyper

Det ble avgrenset sju naturtypelokaliteter i henhold til DN håndbok nr. 13 i denne kartleggingsrunden. Lokalitetene er beskrevet i fakta-ark (kapittel 8), men en oversikt er gitt her i tabell 2.

Tabell 2. Oversikt over avgrensede naturtypelokaliteter

Lok. nr.	Navn	Naturtype	Truethet*	Verdi	Lokalisering
1	Kvænangselva	Gammel barskog	Noe truet	A	Kvænangsbøtn
2	Kvænangselva-Dalshytta	Gråor-heggeskog	Truet	B	Kvænangsbøtn
3	Innenfor Dalshytta	Gammel løvskog	Noe truet	C	Kvænangsbøtn
4	Sætermoan	Gammel løvskog	Noe truet	C	Kvænangsbøtn
5	Nordbotnelva	Gråor-heggeskog	Truet	B	Kvænangsbøtn
6	Skogli vest for Lomvatnet	Gammel barskog	Noe truet	B	Kvænangsbøtn
7	Sætermoan 2	Gammel barskog	Noe truet	B	Kvænangsbøtn

*Truethet er hentet fra Fremstad og Moen (2001), "Truede vegetasjonstyper i Norge". Dette verket er brukt fordi gjeldende utgave av DN håndbok nr 13 er basert på blant annet denne. I nær fremtid vil det imidlertid være aktuelt å bruke "Norsk rødliste for naturtyper" Lidngård og Henriksen (2011), etter at DN håndbok 13 kommer i revidert utgave.

6.2.5 Røddlistede arter

Det ble registrert 9 røddlistearter av poresopp og barksopp. Alle artene er knyttet til død ved.

I furuskog ble furuplett (*Chateoderma luna* - NT) registrert flere ganger på tre lokaliteter. Flekkhvitkjuke (*Antrodia albobrunnea* - NT) ble registrert på to lokaliteter og med flere funn på en av dem. Ellers ble hornskinn (*Phlebia cornea* - NT) registrert på tre lokaliteter med enkeltfunn. Videre ble det gjort enkeltfunn av kremkjuke (*Oligoporus hibernicus* - DD), tyrikjuke (*Skeletocutis lenis* - NT), latteritkjuke (*Postia lateritia* - VU), svartsonekjuke (*Phellinus nigrolimitatus* - NT). Alle artene er knyttet til naturskogpreget furuskog bortsett fra svartsonekjuke som er vanligst forekommende i naturskog av gran og finnes mer uvanlig på furu. Kvænangsbotn er noe påvirket av hogst og tidligere uttak av furu til tjæremilebrenning. Skogens spredte innslag av mye død ved av ulike nedbrytningskategorier, flere mye nedbrutte grove furulæger og funnet av alle røddlisteartene viser generelt at Kvænangsbotn har verdifull furuskog som på sikt kan utvikle seg mot naturskog av meget stor bevaringsverdi.

Seljhvitkjuke (*Antrodia macra* - NT) ble funnet på to ospelokaliteter. Dette viser at de relativt små og unge ospelokalitetene har et stort potensial for flere røddlistearter på sikt.

I flommarkshabitatene langs Kvænangselva og Nordbotnelva ble det registrert flere relativt krevende kjuker og signalarter på rikere løvskog. Arealene har blant annet et stort potensial for sjeldne barksopper uten at det ble gjort omfattende registreringer innenfor denne artsgruppen. Røddlistearten lundkremskinn (*Hyphoderma medioburiense* - NT) ble registrert på ei grov og middels nedbrutt orelæger (NT). Arten er bare funnet to ganger tidligere i Nord Norge, og er bare funnet på et tyvetalls lokaliteter i Norge, ofte i rik løvskog. Foldeskinn (*Ceraceomyces borealis* - NT) ble registrert på et grovt læger av selje ved Nordbotnelva. Arten forekommer på forskjellige treslag, mens synes å være knyttet til fuktige, rike skoger med mye død ved.

Basert på dataene som er tilgjengelig i Artskart (www.artsdatabanken.no) samt funn gjort i denne kartleggingen har vi forsøkt å gi en oversikt over alle røddlistede arter i verneområdet i tabell 3. Det er tatt med registrerte røddlistede viltarter og insekter, men disse er ikke beskrevet i detalj i rapporten.

Tabell 3. Rødlistede arter i Kvænangsbotn landskapsvernområde.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Stat	Lokalisering
Lamellviolkjuke	Trichaptum laricinum	NT	Kvænangsbotn, Rassegurra
Lurvesøtpigg	Bankera fulgineoalba	NT	Kvænangsbotn, Fattig furuskog
Bille	Nothorhina muricata	NT	Kvænangsbotn, Rassegurra
Bille	Cryptophagus corticinus	NT	Kvænangsbotn,
Bille	Mycetochara obscura	VU	Kvænangsbotn,
Bille	Agathidium pallidum	VU	Kvænangsbotn, Øvre knutevannsflata
Dvergsyre	Koenigia islandica	NT	Kvænangsbotn, Njarbisvarre
Snøsoleie	Ranunculus nivalis	NT	Kvænangsbotn, Njarbisvarre
Grynsildre	Micranthes foliolosa	NT	Kvænangsbotn, Njarbisvarre
Lodnemyrklegg	Pedicularis hirsuta	NT	Kvænangsbotn, Njarbisvarre
Hvitkurle	Pseudorchis albida	NT	Kvænangsbotn, Njarbisvarre
Reinstarr	Carex arctogena	NT	Kvænangsbotn, Njarbisvarre
Grannsildre	Micranthes tenuis	NT	Kvænangsbotn, SnedegjokkaBattavagge
Brushane	Philomachus pugnax	VU	Kvænangsbotn
Fiskemåke	Larus canus	NT	Kvænangsbotn
Strandsnipe	Actitis hypoleucos	NT	Kvænangsbotn
Jerv	Gulo gulo	EN	Kvænangsbotn
Gaupe	Lynx lynx	VU	Kvænangsbotn
Flekkhvitjuke	Antrodia albobrunnea	NT	Kvænangsbotn
Tyrikjuke	Skeletocutis lenis	NT	Kvænangsbotn
Latterittkjuke	Postia lateritia	VU	Kvænangsbotn
Svartsonekjuke	Phellinus nigrolimitatus	NT	Kvænangsbotn
Kremkjuke	Oligoporus hibernicus	DD	Kvænangsbotn
Furuplett	Chaetoderma luna	NT	Kvænangsbotn
Sejehvitkjuke	Antrodia macra	NT	Kvænangsbotn
Hornskinn	Phlebia cornea	NT	Kvænangsbotn
Foldeskinn	Ceraceomyces borealis	NT	Kvænangsbotn
Lundekremskinn	Hyphoderma medioburinese	NT	Kvænangsbotn

6.3 Videre tiltak

6.3.1 Skjøtsel

De kartlagte lokalitetene i Kvænangsbotn er alle knyttet til skogkleddede arealer som har verdi på grunn av skogens grad av urørthet. I forskjellig grad har det tidligere vært tatt ut virke til tjærebrenning, tømmer og brensel. Langs vassdragene har det trolig også vært ryddet noe mark, og det har sannsynligvis vært et aktivt beite. Flere av lokalitetene vil fremover kunne utvikle seg til verdifulle arealer med gammel skog med kontinuitet i treskjiktet og med mye død ved av alle nedbrytingsstadier dersom skogen beskyttes mot uttak av virke i særlig grad. Dette gjelder spesielt områdene med varierte frodigere vegetasjonstyper og med innslag av treslag som osp og selje. Det er viktig at alle skogkleddede arealer som er avgrenset som verdifulle naturtyper skjermes mot hogst. Ved de mest verdifulle lokalitetene med furuskog ved hengebrua over

Kvænangselva og flommarksarealene der stien går opp langs Nordbotnelva og rundt Dalhytta kan det være et poeng å sette opp skilt som opplyser om at det ikke må ryddes ved stiene eller nyttes død ved til brensel.

6.3.2 Videre kartlegging

Denne kartleggingen har i stor grad fokusert på de skogkledde arealene i nedre deler av verneområdet og oppover dalgangene. Mer detaljert kartlegging med tanke på barksopp og enkelte lav vil kunne presisere verdisetningen enda bedre.

Enkelte arealer i lisdene spesielt langs de sørvestvendte midtre deler av Kvænangselvas dalgang vil kunne avgrensas som verdifulle naturtyper ved en mer detaljert kartlegging. Her var det stor variasjon i vegetasjonstyper og treslagssammensetning og deler av lia hadde en del død ved.

Det er trolig flere lokaliteter med ore-heggeskog på flommark langs Kvænangselva som bør avgrensas som verdifulle naturtyper. Dette gjelder blant annet Mellomslåtten som ligger sør for lokalitet 3 i denne kartleggingen. Dette er en større flomslette med flommarksskog som har preg av tidligere beite. I dette prosjektet ble denne lokaliteten i for liten grad kartlagt med tanke på vegetasjonstyper og signalarter til at den lot seg avgrense på en sikker måte. Den har med stor sannsynlighet stor naturtypeverdi. Lokaliteten bør følges opp videre og kartlegges mer i detalj for en sikker verdisetning og avgrensing. Arealer langs sørsiden av elva i dette området bør også undersøkes nærmere og kan inneholde verdifulle naturtypelokaliteter.

I buffersonen mot verneområdets nedre deler er det blant annet furuskog på kvartære avsetninger som i de senere årene (10-30 årene) i liten grad har vært berørt av hogst. Disse begynner å få preg av kontinuitetsskog med relativt mange lite nedbrutte læger og noen middels nedbrutte læger. De vil kunne ha verdi som buffersoner mot verneområdet eller utgjøre tilleggsarealer for krevende arter som har få habitater innenfor verneområdet. Det har tidligere vært gjort funn like utenfor verneområdet av flere rødlistearter i kolleområdet mellom Nordbotnelva og den sentrale nedre dalbunnen mot Kvænangselva. Ett sted var det også spor etter skogbrann, med blant annet funn av svartsonekjuka på brent virke.

Fjellområdene til Kvænangselva og Nordbotnelva er i liten grad kartlagt, men berggrunn og topografi sannsynliggjør at det i liten grad er potensial for verdifulle naturtyper i disse områdene. Sideelvene til Nordbotnelva og Kvænangselva som delvis danner kløfter kan være interessante miljøer og bør trolig vurderes nærmere i sammenheng med videre kartlegginger. De har i liten grad vært gjennomført.

7 Kilder

BioFokus-rapport 2008-2 side 111-117

Bjørndalen, J. E. og Branderud, T. E. 1989. Verneverdige kalkfuruskooger V. Lokalteter i Nord-Norge. 71-75.

Bjørnstad, T. 2004. Skog- og jordbruksinteresser i Kvænangsbotn og Navitdalen. En utredning i forbindelse med en mulig opprettelse av to landskapsvernområder. Statskog.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper - Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2.utgave 2006 (oppdatert 2007).

Engelskjøn, T. & Skifte, O. 1995. The vascular plants of Troms, Northern Norway. Revised distribution maps and altitude limits after Benum: The flora of Troms Fylke. Tromura, Naturvitenskap 80. 227 s.

Faugli, P.E. 1976. Fluvialgeomorfologisk befarung i Kvænangselv, Nordbotnelv og Badderelv. Universitetet i Oslo. Rapport 76/04.

Fremstad, E. Vegetasjonstyper i Norge. NINA temahefte 12. 279 s.

Fremstad, E. og Moen, A. 2001. Truede vegetasjonstyper i Norge. Norges teknisk naturvitenskapelige universitet, Vitenskapsmuseet. Rapport botanisk serie 2001 – 4. 231 s.

Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H.H., Elvebakk, A., Elven, R., Erikstad, L., Gaarder, G., Moen, A., Mortensen, P.B., Norderhaug, A., Nygaard, K., Thorsnes, T. & Ødegaard, F. 2009. Naturtyper i Norge (NiN) versjon 1.0.0. – www.artsdatabanken.no

Lid, J. & Lid, D.T. 1994. Norsk flora. 6. utgåve ved Reidar Elven. Det Norske Samlaget, Oslo. 1014 s. + I-LXXIII.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Mehus, H. Skorpa i Kvænangen, Troms. Botaniske undersøkelser. Tromura naturvitenskap 25. 40 s.

Melby, M.W. 2004. Foreslått vern av Kvænangsbotn og Navitdalen. Landskapsanalyse/-evaluering. Miljøfaglig Utredning rapport 2004:28.

Mejland, Y. 1980. Floristiske undersøkelser i Nord-Troms og Vest-Finnmark, 1963 og tidligere. Polarflokken: 4: 58-73.

Mikalsen, J og Often, A. 1993. Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Troms, 1992. Fylkesmannen i Troms, Miljøvernnavdelingen. 14-16.

Moen, A. 1998. Vegetasjon. Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk, Hønefoss. 199 s.

Notø, A. 1902. Indre- og Mellem-Kvænangens karplanter. Nyt magasin for naturvidenskaberne 40: 293-361.

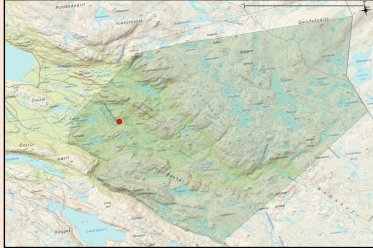
Nylén, B. 2001. Svampar i Norden og Europa. Landbruksforlaget.

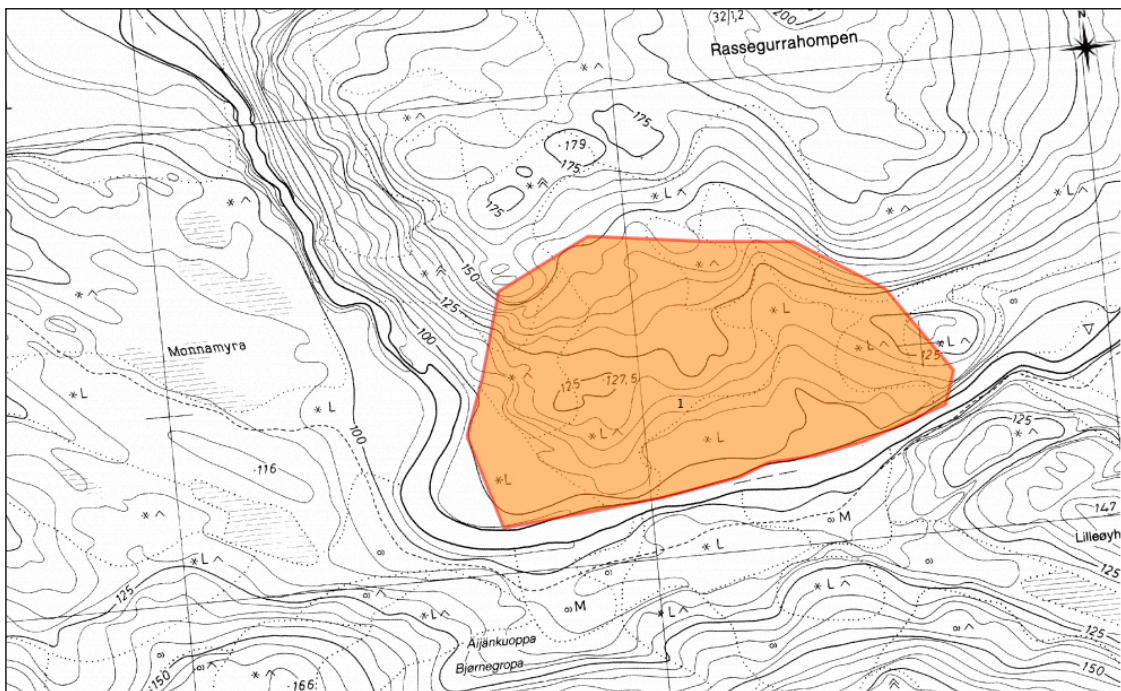
Oppdragsmelding 859, NINA 2005.

8 FAKTA-ARK FOR LOKALITETER PÅ KVÆNANGSBOTN

8.1 Lokalitet 1. Kvænangselva, gammel furuskog

Naturtype:	F 08 Gammel barskog	
Utforming:	F 0802 Gammel furuskog	
Verdi:	A	
Undersøkt dato:	10.09.2011 – Ecofact, Gunnar Kristiansen	

Innledning

Området ble kartlagt den 10 september 2011 av Gunnar Kristiansen (Ecofact). Kartleggingen ble utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Troms, i forbindelse med kartlegging av Kvænangsbøtn landskapsvernområde.

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag

Lokaliteten ligger omtrent 5 kilometer opp langs Kvænangselva i Kvænangsbøtn. Det går en skogsvei omtrent 3 kilometer innover dalen på venstre side av vassdraget (sett medstrøms). Etter to kilometer krysser stien elva på ei hengebru. Like over på den andre siden ligger lokaliteten, og avgrenses av vassdraget mot sør og åsrygger i andre retninger. Området er kupert og er preget av stein, berg og knauser med åpen furuskog spredt innimellom. Det er hovedsakelig grunnfjellsbergarter i området uten særlig overdekning med løsmasser.

Skogsinteriør med mye død ved. Foto: Gunnar Kristiansen.

Brunfleckjuka. Foto: Gunnar Kristiansen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Naturtypen er gammel barskog (F08) med utformingen gammel furuskog (F802). Bærlyngfuruskog av tørr utforming dominerer på lokaliteten. Innslag av bjørk forekommer innimellom. Feltsjiktet er dominert av bærlyng, hovedsakelig krekling og tyttebær. Vanlige arter er også blåbær, smyle, og stiv kråkefot. Dette tilsvarer hovedsakelig Fremstads bærlyngskog med tyttebær-kekling utforming (A2c). Skogen kan delvis også karakteriseres som en knauskog (A6d) med mer kontinental utforming etter Fremstad (1997). Området er preget av koller og berg innimellom, og det er en del impediment. Hovedsakelig dominerer korte tettvokste trær av middels dimensjoner. Tresettingen er åpen. Dette tyder på at jordsmonnet er skrint og at grunnforholdene er tørre. Det forekommer mye død ved både i form av gadd og læger. Delvis er disse av store dimensjoner, og flere stokker er mye nedbrutte. En del av lægrene er saget ned, og er trolig etterlatt etter tidligere uttak av røtter for tjæremilebrenning. Det er mye tørrgadd og trær som har falt over ende etter å ha stått lenge som tørrgadd. Det er også mange tørre vrifurulæger som er mye nedbrutte med tørr og hard ved. Nedfall av grove, tørre greiner er også vanlig forekommende. Det forekommer også enkelte lite nedbrutte stokker av noen ferskere læger som er rotvelt. Middels nedbrutte stokker forekommer i liten grad.

Artsmangfold

Det er bare registrert vanlige arter av høyere planter. Naturmangfoldet er i stor grad knyttet til død-ved strukturen til skogen med mye død ved av ulike strukturer som gir grunnlag for et stort biologisk mangfold av trelevende arter. Det ble registrert flere signalarter på gammel furuskog bla furuplett (*Chaetoderma luna* - NT), tannet fiolkjuka (*Trichaptum fuscoviolaveum*), rutetømmersopp (*Antrodia xanta*) og krittveksskinn (*Phlebia cretacea*).

På lokaliteten ble det gjort flere funn av rødlistearter blant annet flere funn av flekkhvittkjuka (*Antrodia albobrunnea* - NT), mange funn av furuplett (*Chaetoderma luna* - NT), svartsonekjuka (*Phellinus nigrolimitatus* - NT), tyrikjuka (*Skeletocutis lenis* - NT), kremkjuka (*Oligoprus hibernicus* - DD), latterittkjuka (*Postia laterita* - VU) og hornskinn (*Phlebia cornea* - NT).

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter

Området er påvirket av uttak av furutrær og røtter til tjærebrenning. Trolig har det også vært gjennomført uttak av tømmer tidligere. Uttak av virke samt stokker og røtter til tjærebrenning kan være en trussel dersom forvaltningsplanen åpner for dette.

Verdivurdering

Lokaliteten får verdi A selv om den er noe preget av tidligere uttak av trær og død ved, og har noe beskjedent areal. Det er imidlertid svært lite av gammel furuskog med stor

andel død ved i Norge. Det er også registrert et relativt høyt antall rødlistearter innenfor området.

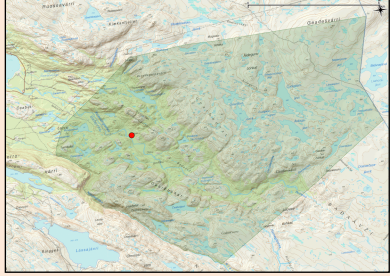
Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål)

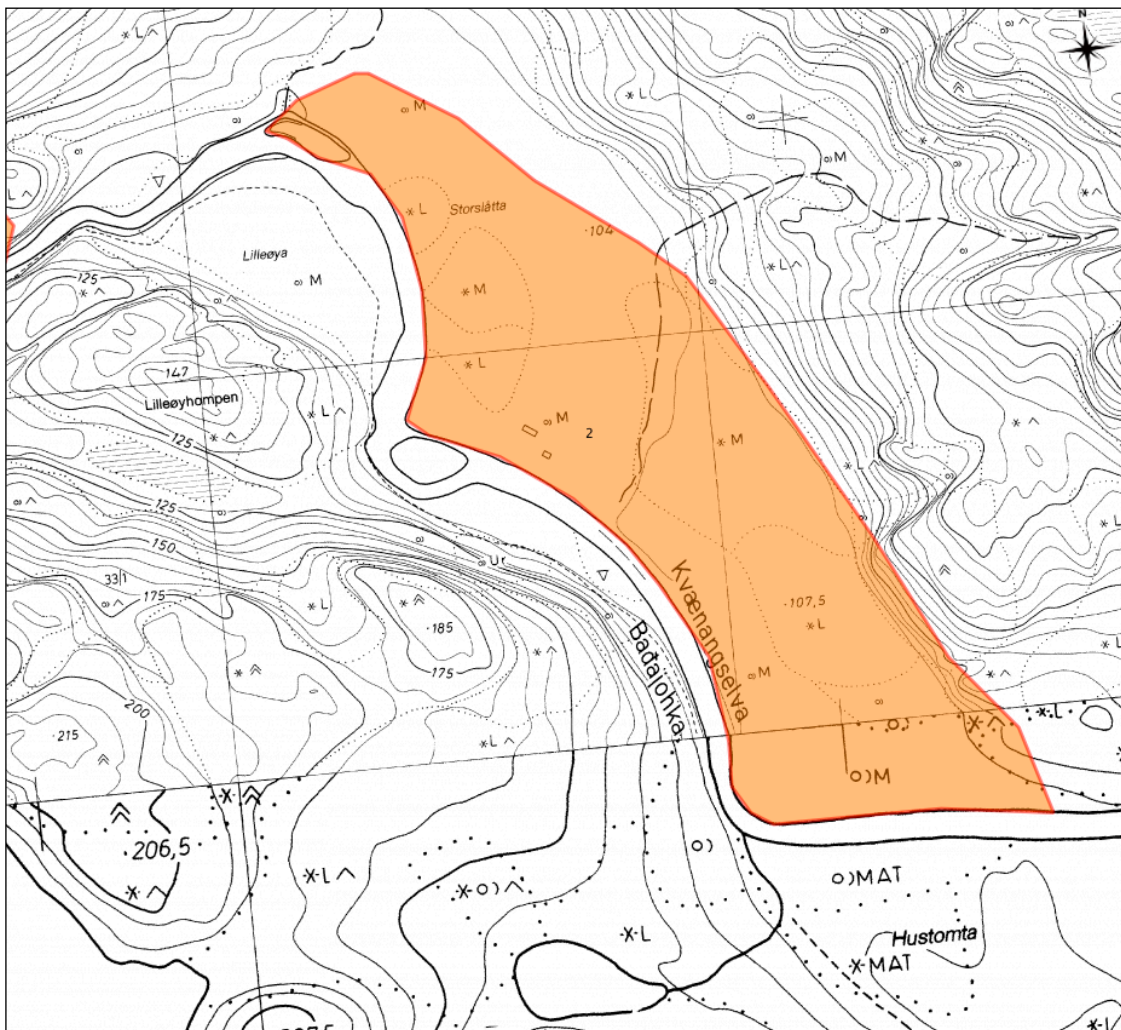
Området bør få utvikle seg fritt videre til enda mer naturskogspreget uten inngrep av noe slag. Forvaltningsplanen må ta hensyn til at artsmangfoldet er knyttet til skogens dødved elementer, og at de sjeldneste artene er meget habitatkrevende slik at uttak av trær og død ved ikke tillates. Det bør også vises hensyn ved bruk av området til bla bålbrekking, slik at furulæger, -gadd og -greiner ikke nyttes. Det bør ikke tilrettelegges for fjerning av trær langs stien. Det bør utarbeides informasjonstavler som beskriver verdien til området og hvilke hensyn som må vises.

Kilder:

Birkeland, B. & Kristiansen, G. 2012. Naturtypekartlegging i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder. Ecofact rapport 178, 52 s.

8.2 Lokalitet 2. Kvænangselva-Dalshytta, flommarkskog

Naturtype:	F 05 Gråor-heggeskog 80%	
Utforming:	F 0501 Flommarksskog	
Tilleggs naturtype:	F 04 Bjørkeskog med høgstauder 20%	
Utforming:	F 0403 Nordlig frodig lauvskog	
Verdi:	B	
Undersøkt dato:	10.09.2011. – Ecofact, Gunnar Kristiansen	

Innledning

Området ble kartlagt den 10 september 2011 av Gunnar Kristiansen (Ecofact). Kartleggingen ble utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Troms, i forbindelse med kartlegging av Kvænangsbøtn landskapsvernområde.

Beliggenhet/avgrensning, naturgrunnlag

Lokaliteten ligger omtrent 6-7 kilometer oppover Kvænangselva på høyre side av elva sett medstrøms. Lokaliteten utgjør de flate elveavsetningene fra omtrent en kilometer innenfor hengebrua og til omtrent en kilometer innenfor Dalhytta.

Frodig flommarksskog med strutseving. Foto: Gunnar Kristiansen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Fra Dalsstua og innover er det meget store arealer med frodig flommarksskog med grove trær av or og bjørk. Bjørk kommer inn på litt høyere nivåer. Naturtypen kan karakteriseres som gråor-heggeskog (F05) med utforming flommarksskog (F0501) i blanding med bjørkeskog med høgstauder (F04) med utformingen nordlig frodig lauvskog (F0403).

Det er stor variasjon av vegetasjonstyper innenfor lokaliteten. På de laveste nivåene og langs flomløp dominerer storstammet or med strutseving og høgstauder. Disse arealene har mellomboreale vegetasjonstrekk, og typen er helt på nordgrensen av sin utbredelse. Arter som rips, skogstorknebb, mjødukt, bringebær og firblad er generelt vanlige i flommarksskogen. Innimellom er det aktive, større flomløp. Generelt forekommer mye død ved, spesielt i flomløpspartiene.

Artsmangfold

Det er registrert flere signalarter på rik løvskog blant annet praktkjuke (*Junhunia nitida*), skorpekjuke (*Datronia mollis*) og sokkjuke (*Polyporus varius*). Rødlisterarten lundkremskinn (*Hyphoderma medioburiense* - NT) ble registrert på ei grov og middels

nedbrutt orelæger. Arten er bare funnet to ganger tidligere i Nord Norge, og er bare funnet på et tyvetalls lokaliteter i Norge, ofte i rik løvskog.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter

Skogen rundt hytta og nedenfor hytta er preget av uttak av ved. Det har trolig også vært beite i dette området.

Verdivurdering

Lokaliteten får verdi B, da den har store arealer med urørt, storstammet og frodig flommarkskog. Det forekommer også krevende vedboende sopp og potensialet er stort for sjeldne arter ved en grundigere inventering.

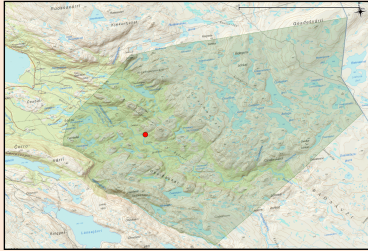
Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål)

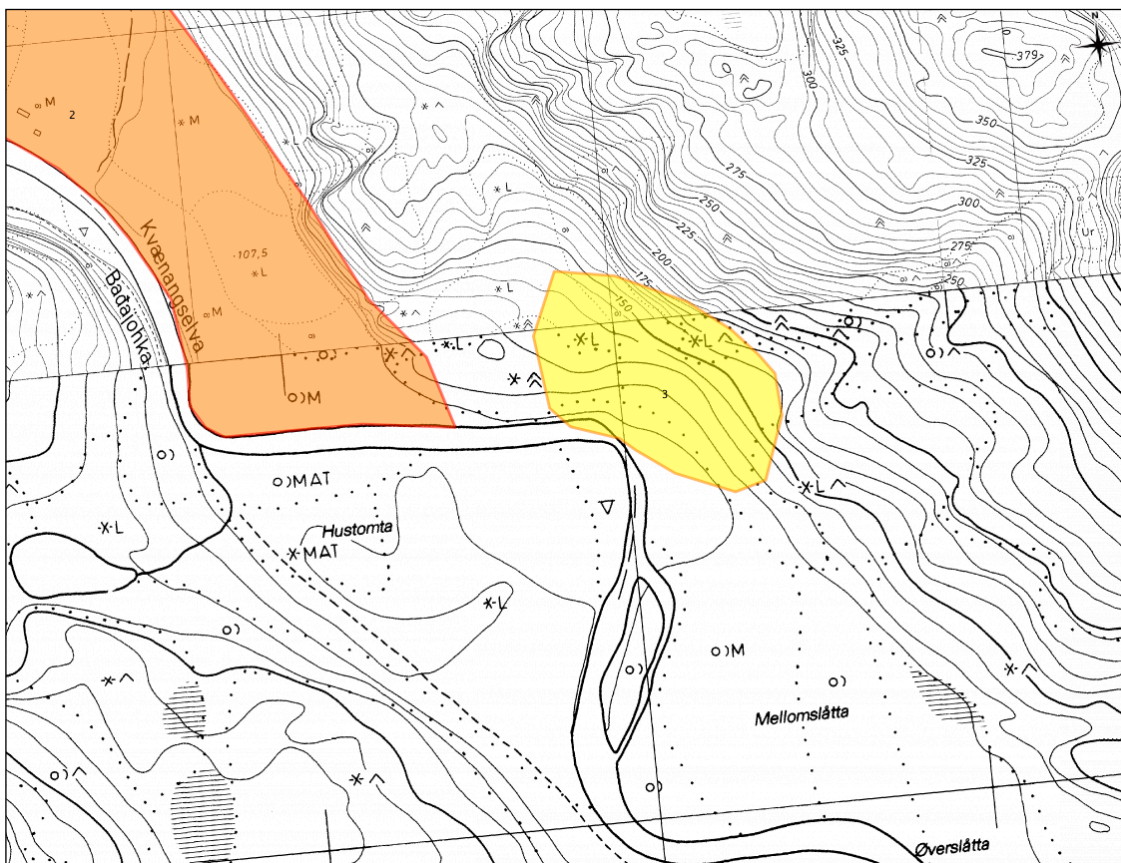
Det er viktig at skogen i mest mulig grad får være urørt av inngrep og uttak av ved. Området bør få utvikle seg fritt uten inngrep av noe slag. Forvaltningsplanen må ta hensyn til at artsmangfoldet er knyttet til skogens død- ved elementer, og at de sjeldneste artene er meget habitatkrevende slik at uttak av trær og død ved ikke tillates. Tynningshogst må ikke tillates. Det bør ikke tilrettelegges for fjerning av trær langs stien. Det bør utarbeides informasjonstavler som beskriver verdien til området, og hvilke hensyn som må vises.

Kilder

Birkeland, B. & Kristiansen, G. 2012. Naturtypekartlegging i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder. Ecofact rapport 178, 52 s.

8.3 Lokalitet 3. Innenfor Dalshytta, gammel løvskog

Naturtype:	F07 Gammel løvskog	
Utforming:	F0701 Gammelt ospeholt 50% F0702 Gammel bjørkesuksesjon 50%	
Verdi:	C	
Undersøkt dato:	10.09.2011 – Ecofact, Gunnar Kristiansen	

Innledning

Området ble kartlagt den 10 september 2011 av Gunnar Kristiansen (Ecofact). Kartleggingen ble utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Troms, i forbindelse med kartlegging av Kvænangsbotn landskapsvernområde.

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag

Lokaliteten ligger omtrent 7 kilometer oppover Kvænangselva på høyre side av elva sett medstrøms. Lokaliteten utgjør den nedre del av lia av flomsletta innenfor Dalshytta. Den avgrenses av berg og fattigere blandingsskog oppover og av elva på nedsiden. Den inkluderer de flatere partiene mot elva. Trolig kunne det vært riktig å inkludert større arealer av rik blandingsskog innenfor lokaliteten, men undersøkelsene er for begrenset til å kunne gjøre en sikker avgrensing.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Naturtypen er gammel løvskog (F07) med utforming av blanding mellom gammel ospeholt (F0701) og gammel bjørkesuksesjon (F0702). Det er meget storstammet, grov bjørkeskog med innblanding av grove osper. Nedenfor er det elvører med flommarksskog. Det er mye død ved av bjørk. Blandingsskogen har en variert vegetasjonsutforming med blant annet lågurter som rød jonsokblom, gullris, og småmarimjelle i veksling med storbregne- og småbregnevegetasjon. Det forekommer dominans av strutsving med høgstaude på flate partier nært elva. Det er også åpne siltige flater nede mot elva på de laveste nivåer. Langs flomløpene forekommer storstammet gråor og mye død ved på elvesletta. Sentralt innenfor lokaliteten er et større ospeholt ved stien med til sammen 50-60 osper med diameter opp til 40 cm. Det er lite død ved av osp, men noen få ferskere ospelæger forekommer. Der ble seljehvitkjuke (*Antrodia macra* - NT) funnet. Høyre opp i lia overtar lyngdominert skog med innslag av storstammet furu.

Artsmangfold

Varierte vegetasjonsutforminger i mosaikk med høgstaudeskog gir et grunnlag for et stort arts mangfold. Signalarter på rik løvskog som glanskjuke og skorpekjuke ble registrert på or og valkeildkjuke på bjørk. På osp ble det registrert seljehvitkjuke (*Antrodia macra* - NT).

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter

Skogen kan tidligere være påvirket av litt hogst og uttak av ved og beite, men disse påvirkningene er små i dag. Stien går rett i gjennom lokaliteten, og det er viktig at skogen i mest mulig grad får være urørt av rydding, inngrep.

Verdivurdering

Lokaliteten får verdi C, da den har et forholdsvis lite areal med urørt, storstammet og frodig skog. Det forekommer enkelte krevende vedboende sopp, men det er noe begrenset med habitater for trelevende artsgrupper.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål)

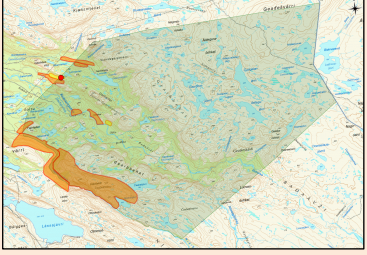
Eventuell tilrettelegging for ferdsel må gjennomtenkes ved vedlikehold av sti, omlegging utenom ospeholtet kan vurderes.

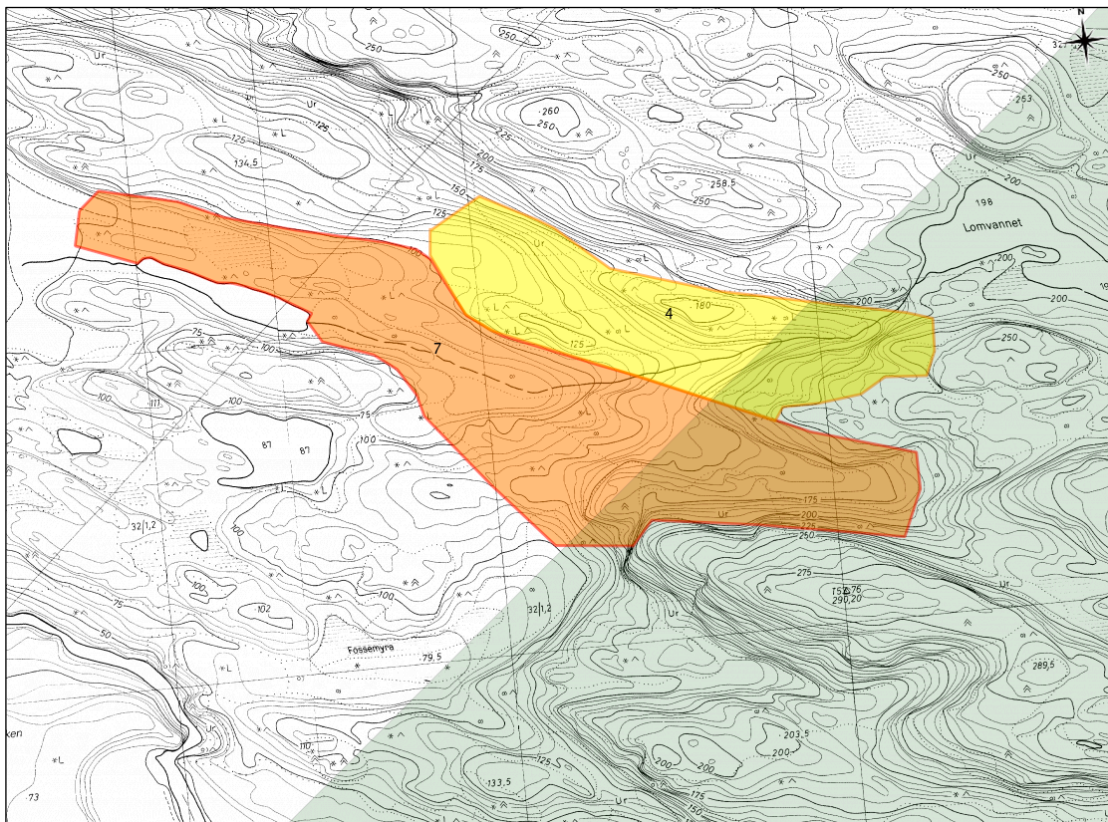
Det er viktig at skogen i mest mulig grad får være urørt av inngrep og uttak av ved. Området bør få utvikle seg fritt uten inngrep av noe slag. Forvaltningsplanen må ta hensyn til at arts mangfoldet er knyttet til skogens død- ved elementer, og at de sjeldneste artene er meget habitatkrevende slik at uttak av trær og død ved ikke tillates. Tynningshogst må ikke tillates. Det bør ikke tilrettelegges for fjerning av trær langs stien. Det bør utarbeides informasjonstavler som beskriver verdien til området, og hvilke hensyn som må vises.

Kilder

Birkeland, B. & Kristiansen, G. 2012. Naturtypekartlegging i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder. Ecofact rapport 178, 52 s.

8.4 Lokaltet 4. Sætermoan, gammel løvskog

Naturtype (%):	F07 Gammel løvskog	
Utforming:	F0701 Gammelt ospeholt 50% F0702 Gammel bjørkesuksesjon 50%	
Verdi:	C	
Undersøkt dato:	11.09.2011 – Ecofact, Gunnar Kristiansen	

Innledning

Området ble kartlagt den 11. september 2011 av Gunnar Kristiansen (Ecofact). Kartleggingen ble utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Troms, i forbindelse med kartlegging av Kvænangsbotn landskapsvernområde.

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag

Lokaliteten ligger innerst i Kvænangsbotn like innenfor Sæterholtet midt i dalen. Den ligger like utenfor og delvis innenfor grensen for verneområdet. Det går en skogsvei omtrent 1,5 kilometer innover den flate furumoen. Fra enden av denne går det en sti til dalbunnen. I den sørvest- vendte lia innerst der dalganger i stor grad smalner av ligger ospeholtet. Det avgrenses av dalsider mot nord og øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Naturtypen er gammel løvskog (F07) med utformingen blanding mellom gammel ospesholt (F0701) og gammel bjørkesuksesjon (F0702). Lokaliteten domineres av et større ospesholt. Det er få læger av osp, og disse er lite nedbrutte. Det er hovedsakelig en blanding av småbregne- og bærlyngmark med dominans med skrubbær. Løvskogen rundt ospesholtet domineres av bjørk med mye død ved av bjørk. Inn mot bergveggen er det storstammet gråor med en del død ved av gråor sammen med osp. Ved bergveggen forekommer det mer krevende lågurtvegetasjon med blant annet kranskonvall og legeveronika.

Artsmangfold

Seljevittkjuke (*Antrodia macra* - NT) ble blant annet registrert på et ospelæger. Ospesholtet har et stort utviklingspotensiale med tanke på biologisk mangfold. Den varierte treslags sammensetningen sammen med storstammede trær gir et godt grunnlag for et stort mangfold av arter innenfor flere artsgrupper. Videre er det mye død ved av or og bjørk som har et stort potensial for sjeldne vedboende arter uten at dette ble undersøkt nærmere.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter

Skogen kan tidligere være påvirket av hogst, uttak av ved og beite, men disse påvirkningene forekommer ikke i dag.

Verdivurdering

Lokaliteten får verdi C, da den har et forholdsvis mindre areal med urørt, storstammet og frodig skog. Det forekommer enkelte krevende vedboende sopp, men det er noe begrenset med habitater for trelevende artsgrupper.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål)

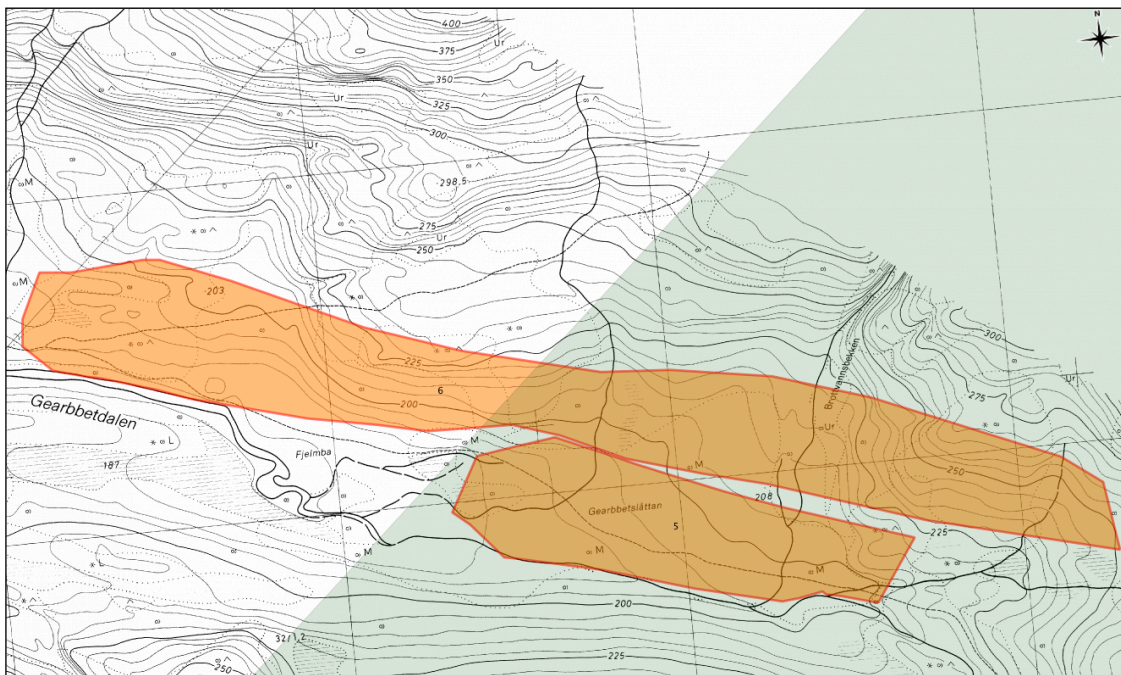
Det er viktig at skogen i mest mulig grad får være urørt av inngrep og at den får utvikle seg fritt mot naturskog. Det er viktig at skogen i mest mulig grad får være urørt av inngrep og uttak av ved. Området bør få utvikle seg fritt uten inngrep av noe slag. Forvaltningsplanen må ta hensyn til at skogen må få utvikle seg til kontinuitetsskog og at det ikke tillates hogst eller fjerning av læger fra lokaliteten. De sjeldneste artene er meget habitatkrevende slik at uttak av trær og død ved ikke må tillates. Tynningshogst må ikke tillates. Det bør utarbeides informasjonstavler som beskriver verdien til området, og hvilke hensyn som må vises.

Kilder

Birkeland, B. & Kristiansen, G. 2012. Naturtypekartlegging i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder. Ecofact rapport 178, 52 s.

8.5 Lokalitet 5. Nordbotnelva nedenfor Lomvatnet, flommarksskog

Naturtype:	F05 Gråor-heggeskog 70%	
Utforming:	F 0501 Flommarksskog	
Tilleggs naturtype:	F04 Bjørkeskog med høgstauder 30%	
Utforming:	F0403 Nordlig frodig bjørkeskog	
Verdi:	B	
Undersøkt dato:	11.09.2011 – Ecofact, Gunnar Kristiansen	

Innledning

Området ble kartlagt den 11 september 2011 av Gunnar Kristiansen (Ecofact). Kartleggingen ble utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Troms, i forbindelse med kartlegging av Kvænangsbotn landskapsvernområde.

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag

Det går en skogsvei omtrent 1,5 kilometer innover dalbunnen på furumoen. Herfra krysser stien etter kort tid elva og går omtrent 3,5 kilometer inn til Lomvatnet. Omtrent 1 kilometer nedenfor Lomvatnet kommer det inn to sideelver fra nord. Lokaliteten utgjør nedre deler av disse og flommarksarealene langs hovedelva som ligger rundt møtepunktet mellom sideelvene og hovedelva.

Frodig flommarksskog med selje. Foto: Gunnar Kristiansen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Naturtypen kan karakteriseres som gråor-heggeskog (F05) med utforming flommarksskog (F0501) i blanding med bjørkeskog med høgstauder (F04) med utformingen nordlig frodig lauvskog (F0401). Denne vegetasjonstypen er klassifisert som ”Hensynskrevende”. Det forekommer frodig engbjørkeskog langs hovedelva med arealer med storbregneskog og dels høgstaudeskog. Bjørka er innimellom meget grovvokst med sprekkbark. Bjørkeskogen går over i ren seljeskog langs flomløp. Dette er langs elvene som kommer ned fra nord og slutter seg til hovedelva. Disse synes å ha stor vannføring under flom. Ranker og hauger med blokkstein og flere aktive flomløp vitner om dette. Seljene er stedvis meget grove og har grov bark. Langs flomløpene og på store arealer langs sideelvene forekommer klassisk høgstaudeskog med blant annet trollurt, bringebær, firblad, kvitbladtistel, turt og strutsving. Rips er karakterart. Det er også enkelte innslag av meget grov rogn. Det forekommer generelt mye død ved.

Artsmangfold

Det er registrert flere signalarter på rik løvskog blant annet praktkjuke (*Junghunia nitida*), skorpekjuke (*Datronia mollis*), tofargekjuke (*Gloeporus dichrous*), sokkjuke (*Polyporus varius*) og grovporet vinterstilkjuke (*Polyporus brumalis*). Røykkjuke (*Bjerkandera fumosa*) som bare er registrert fem ganger tidligere i Troms og en gang i Finnmark ble registrert på ei orelæger. Dette er en mer uvanlig og krevende art knyttet til rik løvskog og flommarksskog. Rødlisterarten foldeskinn (*Ceraceomyces borealis*) NT ble registrert på ei grov og middels nedbrutt læger av selje. Arten er bare funnet en gang tidligere i Troms og en gang i Nordland. På sprekkbark av grov bjørk ble det

registrert gulgrynnål (*Chaenotheca chrysocephala*) og grønnsotnål (*Calicium viride*). Det er generelt et stort grunnlag for et stort biologisk mangfold av trelevende arter på grunn av mye død ved av både or, selje (spesielt my), bjørk og rogn. Det forekommer både gadd og læger av store dimensjoner og grove trær av blant annet bjørk og selje med sprekkbark. Uvanlig storstammet rogn forekommer også. Det vurderes at grunnlaget for spesialiserte, krevende og sjeldne arter også er stort.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter

Skogen er lite preget av uttak av ved, engbjørkeskogen kan være noe påvirket av tidligere uttak. Det har trolig også vært beite i dette området tidligere. Stien går rett i gjennom lokaliteten, og det er viktig at skogen i mest mulig grad får være urørt av rydding eller inngrep i denne sammenheng.

Verdivurdering

Lokaliteten får verdi B, da den har store arealer med urørt, storstammet og frodig flommarkskog med varierte treslag. Det forekommer også krevende vedboende sopp og potensialet er stort for sjeldne arter ved en grundigere inventering.

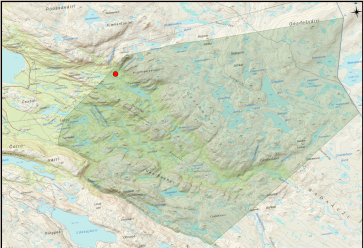
Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål)

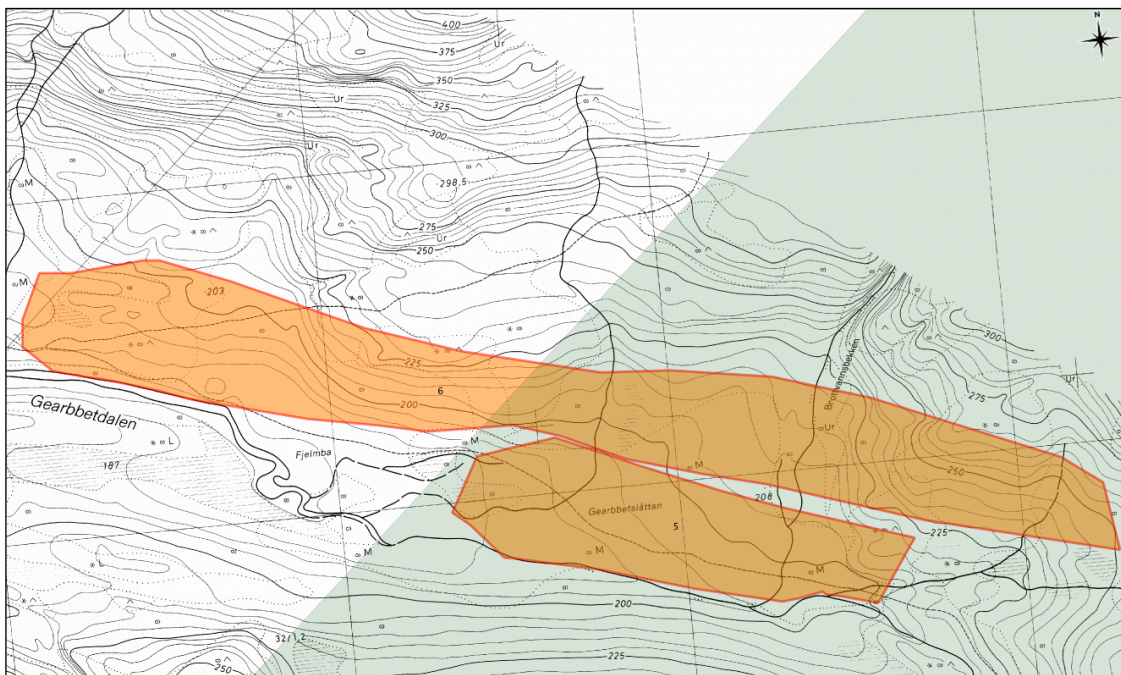
Det er viktig at skogen i mest mulig grad får være urørt av inngrep og uttak av ved. Området bør få utvikle seg fritt uten inngrep av noe slag. Forvaltningsplanen må ta hensyn til at artsmangfoldet er knyttet til skogens urørte preg, variasjon, sluttethet, grove trær og død-ved elementer. De sjeldneste artene er meget habitatkrevende slik at uttak av trær og død ved ikke tillates. Tynningshogst må ikke tillates. Det bør ikke tilrettelegges for fjerning av trær langs stien. Det bør utarbeides informasjonstavler som beskriver verdien til området, og hvilke hensyn som må vises.

Kilder

Birkeland, B. & Kristiansen, G. 2012. Naturtypekartlegging i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder. Ecofact rapport 178, 52 s.

8.6 Lokalitet 6. Skogli vest for Lomvatnet, blandingskog med gammel furu

Naturtype:	F 08 Gammel barskog 50%	
Utforming:	F 0802 Gammel furuskog	
Tilleggs naturtype:	F 07 Gammel lauvskog 50%	
Utforming:	F 0702 Gammel bjørkesuksesjon	
Verdi:	B	
Undersøkt dato:	11.09.2011 – Ecofact, Gunnar Kristiansen	

Innledning

Området ble kartlagt den 11 september 2011 av Gunnar Kristiansen (Ecofact). Kartleggingen ble utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Troms, i forbindelse med kartlegging av Kvænangsbotn landskapsvernområde.

Beliggenhet/avgrensning, naturgrunnlag

Det går en skogsvei omtrent 1,5 kilometer innover dalbunnen på furumoen. Herfra krysser stien etter kort tid elva og går omtrent 3,5 kilometer inn til Lomvatnet. Nedenfor Lomvatnet og videre nedover dalen omtrent 1,5 kilometer er det kollete partier og slake lisider i nordsiden med spredt med furuskog og bjørk. Lokaliteten avgrenses av bratt bergflå mot nord, og dalbunnen med elva mot sør.

Oversikt over blandingsskogen med innslag av kjempefuruer. Foto: Gunnar Kristiansen.

Kjempelæger med omkrets 4,5 meter. Foto: Gunnar Kristiansen.

Furuplett på kjempeleger. Foto: Gunnar Kristiansen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Naturtypen er gammel barskog (F08) med utformingen gammel furuskog (F802) i blanding med gammel løvskog (F07) med gammel bjørkesuksesjon utforming (F702). Bærlyngfuruskog av en noe friskere utforming med innlandstrekk dominerer på lokaliteten. Dette kan etter Fremstad (1997) karakteriseres som en innlandutforming av en noe friskere skogtype, og med enkelte preg av fjellskog (A3a-A3b). Feltsjiktet er dominert av bærlyng, hovedsakelig blokkebær, krekling og tyttebær. Vanlige arter er også blåbær, smyle, og stiv kråkefot. Området er ellers preget av noen koller innimellom. Tresammensetningen er dominert av bjørk, men furua er mer vanlig oppe på kollene og i de tørreste partiene rundt kollene. Det forekommer enkelte svært grove furuer og furulæger. Den største ble målt til 130-140 cm i diameter. En meter i diameter er vanlig dimensjon. Flere av kjempelægerne er naturlige rotvelt som er relativt lite nedbrutte. Flere læger er også saget, og en del er hentet ut. Det forekommer noe oppslag av ungfuru. Spredt overalt er det også død ved av bjørk.

Artsmangfold

Artsmangfoldet er i stor grad knyttet til død ved i området. Det ble gjort flere funn av rutetømmersopp på furu (signal art). Av rødlistearter er flere furuplett NT registrert flere ganger, et funn av kremkjuke (*Oligoporus hibernicus*) DD, et funn av hornbarksopp (*Phlebia cornea* - NT) og et funn av flekkhvitkjuke (*Antrodea albobrunnea* - NT). På ei kjempelæger ble bla rutetømmersopp (*Antrida xantha*), furuplett (*Chaetoderma luna* - NT) og knappenåslaven hvitringnål (*Calicium glaucellum*) funnet på samme læger.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter

Området er påvirket av uttak av furutrær og røtter til tjærebrenning. Trolig har det også vært gjennomført uttak av tømmer tidligere. Uttak av virke samt stokker og røtter til tjæremilebrenning kan være en trussel dersom forvaltningsplanen åpner for dette.

Verdivurdering

Lokaliteten får verdi C, da den har et forholdsvis begrenset areal med urørt, og gammel furuskog. Det forekommer enkelte krevende vedboende sopp, men det er noe begrenset med habitater for trelevende artsgrupper.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål)

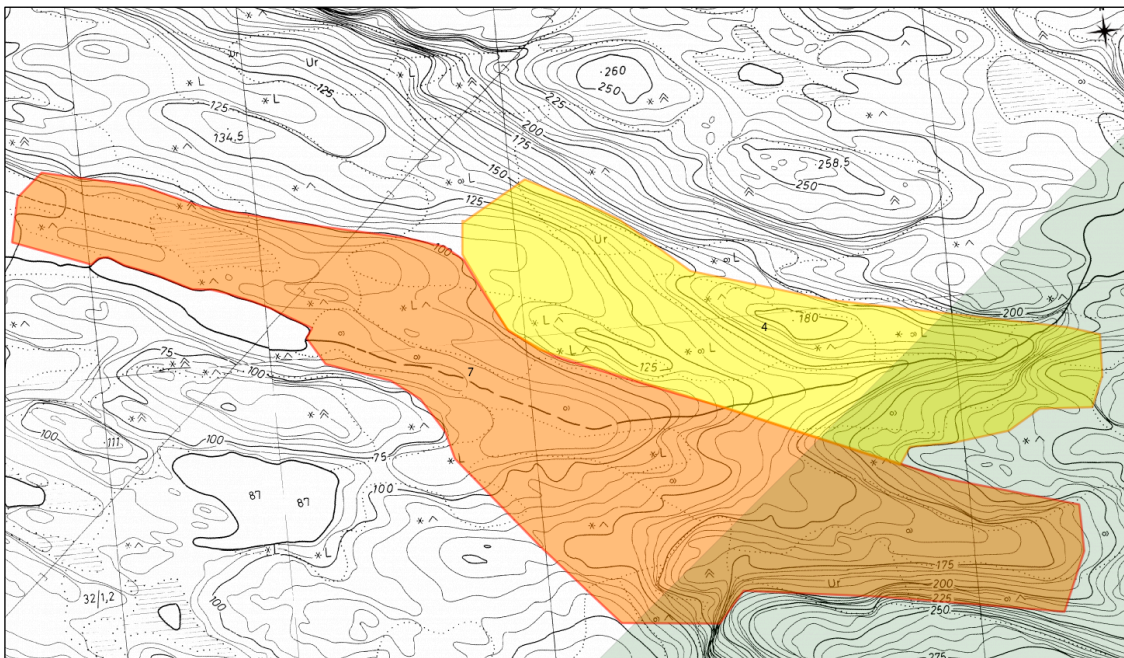
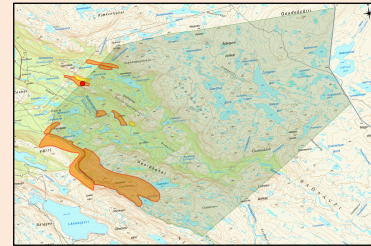
Området bør få utvikle seg fritt videre til enda mer naturskogspreget uten inngrep av noe slag. Forvaltningsplanen må ta hensyn til at artsmangfoldet er knyttet til skogens dødved elementer, og at de sjeldneste artene er meget habitatkrevende slik at uttak av trær og død ved ikke tillates. Det er spesielt viktig at de største lægrene og trærne ikke tas ut av området. Det bør også vises hensyn ved bruk av området til blant annet bålrensning slik at furulæger, -gadd og -greiner ikke nyttes. Det bør ikke tilrettelegges for fjerning av trær langs stien. Det bør utarbeides informasjonstavler som beskriver verdien til området og hvilke hensyn som må vises.

Kilder

Birkeland, B. & Kristiansen, G. 2012. Naturtypekartlegging i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder. Ecofact rapport 178, 52 s.

8.7 Lokalitet 7. Sætermoan, gammel furuskog

Naturtype:	F 08 Urskog/Gammelskog 60%
Utforming:	F 0802 Gammel furuskog
Tilleggs naturtype:	F 07 Gammel Løvsskog 40%
Utforming:	F 0702 Gammel bjørkesuksesjon
Verdi:	B
Undersøkt dato:	11.09.2011 – Ecofact, Gunnar Kristiansen

Innledning

Området ble kartlagt den 11 september 2011 av Gunnar Kristiansen (Ecofact). Kartleggingen ble utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Troms, i forbindelse med kartlegging av Kvænangsbotn landskapsvernområde.

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag

Lokaliteten ligger innerst i Kvænangsbotn like innenfor Sæterholtet midt i dalen. Den ligger like utenfor reservatgrensen, men bør trolig utvides mot øst slik at den også går innenfor verneområdet. Det går en skogsvei omtrent 1,5 kilometer innover den flate furumoen mot fjordbotn. Fra enden av denne går det en sti til dalbunnen. Mot bunnen av dalen der dalgangen i stor grad smalner av ligger det kollepartier med furuskog. Området avgrenses av dalflaten mot vest og øst og delvis ei avlang tjønn mot sør.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Naturtypen er gammel barskog (F08) med utformingen gammel furuskog (F802). Bærlyngfuruskog av tørr utforming dominerer på lokaliteten. Innslag av bjørk forekommer innimellom. Feltsjiktet er dominert av bærlyng, hovedsakelig krekling og

tyttebær. Vanlige arter er også blåbær, smyle, og stiv kråkefot. Dette tilsvarer hovedsakelig Fremstads bærlyngskog med tyttebær-krekling utforming (A2c). Skogen kan delvis også karakteriseres som en knausskog (A6d) med mer kontinental utforming etter Fremstad (1997). Området er preget av koller og berg innimellom. Spesielt oppe på bergryggene har skogen noe kontinuitetspreg med død ved av enkelte store dimensjoner. Flere har ligget lenge.

Artsmangfold

Det ble registrert rutetømmersopp (*Antrodia xantha*) og tannet fiolkjuka (*Trichaptum fuscoviolaceum*) på furu (signalarter). Av rødlistearter ble furuplett (*Chaetoderma luna*) og hornbarksopp (*Phlebia cornea*) funnet. Det er relativt begrenset med død ved habitater.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter

Området er påvirket av uttak av furutrær og røtter til tjæremilebrenning. Trolig har det også vært gjennomført uttak av tømmer tidligere. Uttak av virke samt stokker og røtter til tjæremilebrenning kan være en trussel ettersom lokaliteten ligger utenfor verneområdet. Den utgjør en viktig buffersone for verneområdet.

Verdivurdering

Lokaliteten får verdi C, da den har et forholdsvis mindre areal med urørt, og gammel furuskog. Det forekommer enkelte krevende vedboende sopp, men det er noe begrenset med habitater for trelevende artsgrupper.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål)

Området bør få utvikle seg fritt videre til enda mer naturskogspreget uten inngrep av noe slag. Området utgjør et viktig tilleggsområde for verneområdet og innehar viktige habitater som arealkrevende arter har behov for. Det bør skjermes for hogst. Det bør også vises hensyn ved bruk av området til bla båling slik at furulæger, -gadd og -greiner ikke nyttes.

Kilder

Birkeland, B. & Kristiansen, G. 2012. Naturtypekartlegging i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder. Ecofact rapport 178, 52 s.